

Toivo-ohjelman loppuraportti 2023

Toukokuu 2023

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

**Suomen
kestävän kasvun
ohjelma**

Sote-uudistus

Terveyden ja
hyvinvoinnin laitos

Valvira
Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Kela

Sisällys

1 Johdanto	4	
1.1 Tausta	4	
1.2. Ohjelman toteutus kolmella ohjelmakaudella	5	
2 Toivo-ohjelman tavoitteet ja niiden toteutuminen	8	
2.1. Toivo-ohjelman tavoitteet ensimmäisellä ohjelmakaudella 10.2.2020 - 31.12.2021	9	
2.2 Toivo-ohjelman tavoitteet toisella ohjelmakaudella 1.1.2022 -31.12.2022	10	
2.2.1 Suomen kestävän kasvun ohjelman tavoitteet Toivo-ohjelmassa vuosille 2022–2025	12	
2.3 Toivo-ohjelman tavoitteet kolmannella ohjelmakaudella 1.1.2023 -30.4.2023	13	
3 Vaikutukset ja hyödyt	14	
3.1 Ohjelman vaikutukset	14	
3.2 Ohjelman hyödyt sidosryhmittäin	15	
4 Virta-hankkeen tavoitteet ja niiden toteutuminen	18	
5 Valtava-hankkeen tavoitteet ja niiden toteutuminen	20	
5.1. Vuosien 2020–2021 tavoitteet ja niiden toteutuminen	20	
5.2. Vuosien 2022–2023 tavoitteet ja niiden toteutuminen	21	
5.1.2. Tietotuotantolinjojen kehittäminen Valtavassa	23	
6 Toivo-ohjelman tuotokset	27	
6.1. Toivo-ohjelman tuotokset	27	
6.2. Esimerkkejä Toivo-ohjelman tuotoksista käyttötapauksina	28	
6.2.1. Käyttötapaus hyvinvointialueiden tiedolla johtaminen	29	
6.2.2. Käyttötapaus THL:n asiantuntija-arvioinnit	30	
6.2.3. Käyttötapaus viranomaisvalvonta	30	
7 Virta-hankkeen tuotokset	32	
7.1 Toteutuneet tuotokset	32	
7.2 Toteutumatta ja kesken jääneet tuotokset	34	
8 Valtava-hankkeen tuotokset	37	
8.1 Toteutuneet tuotokset	37	
8.2 Toteutumatta ja kesken jääneet tuotokset	48	
9 Viestintä	57	
10 Kustannukset ja resurssit	58	
10.1 Kustannukset	58	
10.1.1 Ensimmäinen ohjelmakausi 02/2020–12/2021	59	
10.1.2 Toinen ohjelmakausi 01-12/2022	60	
10.1.3 Kolmas ohjelmakausi 01-04/2023	61	
10.2 Resurssit	61	
11 Onnistumiset ja opit	63	
11.1 Ohjelman sisältöön liittyvät onnistumiset ja opit	63	

11.2 Ohjelman toteutukseen liittyvät onnistumiset ja opit	64
12 Johtopäätökset ja jatkokehitystarpeet	66

1 Johdanto

1.1 Tausta

Ihmislähtöiset, yhdenvertaiset ja laadukkaat sote-palvelut edellyttävät toiminnan johtamista, arviointia, ohjausta ja valvontaa tietoperusteisesti (Hallitusohjelma 2019 oikeudenmukainen, yhdenvertainen ja mukaan ottava Suomi). Toimiva, vaikuttava ja kustannustehokas sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmä edellyttää alueellisten ja kansallisten toimijoiden välistä yhteistyötä, laadukasta tietopohjaa sekä tietoon perustuvaa päätöksentekoa. Kansallisen ja alueellisen tietopohjan laajuuden, yhteen toimivuuden ja vertailtavuuden edistäminen mahdollistaa askelluksen kohti vaikuttavuusperusteista sosiaali- ja terveydenhuoltoa.

Sote-uudistuksen tavoitteena on turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut hyvinvointialueen asukkaille, parantaa palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta, kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja, turvata ammattitaitoisen työvoiman saanti, vastata ikääntymisen ja syntyvyyden laskun aiheuttamiin haasteisiin sekä hillitä kustannusten kasvua. Hyvinvointialueet ovat aloittaneet toimintansa 1.1.2023 haastavassa tilanteessa; alueiden pitäisi pystyä purkamaan koronapandemian aiheuttamaa sosiaali- ja terveydenhuollon hoito-, kuntoutus- ja palveluvelkaa samalla kun sosiaali- ja terveydenhuollon resursseista on kasvava pula. Ajantasaiseen ja laadukkaaseen tietoon perustuva päätöksenteko eli tiedolla johtaminen on yksi sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen onnistumisen edellytys. Tiedolla johtamisen avulla hyvinvointialueet pystyvät toimimaan tehokkaasti, tarjoamaan asukkailleen oikeanlaisia palveluja ja kohdentamaan voimavaroja sinne, missä niistä saadaan suurin hyöty.

Suomen sosiaali- ja terveydenhuollossa tuotetaan suuri määrä asiakas-, asukas- ja potilaskohtaista tietoa. Tätä tietoa käytetään ensisijaisessa käyttötarkoituksessa muun muassa potilaiden hoidossa ja sote-asiakkaita koskevassa päätöksenteossa. Toivo-ohjelman kohteena on tiedon hyödyntäminen toissijaisessa käyttötarkoituksessa alueelliseen ja kansalliseen tiedolla johtamiseen, arviointiin, ohjaukseen, valvontaan, seurantaan, vertailuun sekä muuhun viranomaiskäyttöön. Vuonna 2019 astui voimaan laki sosiaali- ja terveystiedon toissijaisesta käytöstä (552/2019). Toissijaisen käytön laki mahdollistaa sote-uudistuksessa tarvittavien tiedolla johtamisen käytäntöjen, tiedontuotantomallien, tietosisältöjen ja järjestelmien kehittämisen. Toivo-ohjelma käynnistettiin hyvinvointialueiden tiedolla johtamisen ja valtakunnallisten viranomaisten tiedon tuotannon, tietovarantojen sekä tiedon johtamisessa tarvittavien tiedonhallintaratkaisujen kehittämiseksi. Toivo-ohjelmaa on toteutettu Virta- ja Valtava-hankkeissa. Hyvinvointialueiden tiedolla johtamisen valmiuksia kehitetään Virta-hankkeessa, jota koordinoi DigiFinland Oy. Valtava-hankkeessa uudistetaan kansallista sote-tietotuotantoa palvelemaan viranomaisten seuranta-, arviointi-, ohjaus- ja valvontatehtäviä. Kansallisen tietotuotannon uudistamisesta vastaavat Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL), Kela ja Valvira.

Toivo-ohjelman lähtökohtana on ollut vastata sote-uudistuksen vaatimaan tiedolla johtamisen alueelliseen ja kansalliseen kehittämistarpeeseen. Kesäkuussa 2021 hyväksytyn sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) myötä vastuu sote-palveluiden järjestämisestä siirtyi 1.1.2023 hyvinvointialueille sekä Helsingin kaupungille ja HUS-yhtymälle. Niiden järjestämän sosiaali- ja terveydenhuollon johtamisen, kansallisen arvioinnin sekä valtioneuvoston ohjauksen tulee perustua tietoon. Tätä tavoitetta tukemaan sosiaali- ja terveysministeriö käynnisti 13.2.2020 sote-tiedolla johtamisen, ohjauksen ja valvonnan toimeenpano-ohjelman, Toivon.

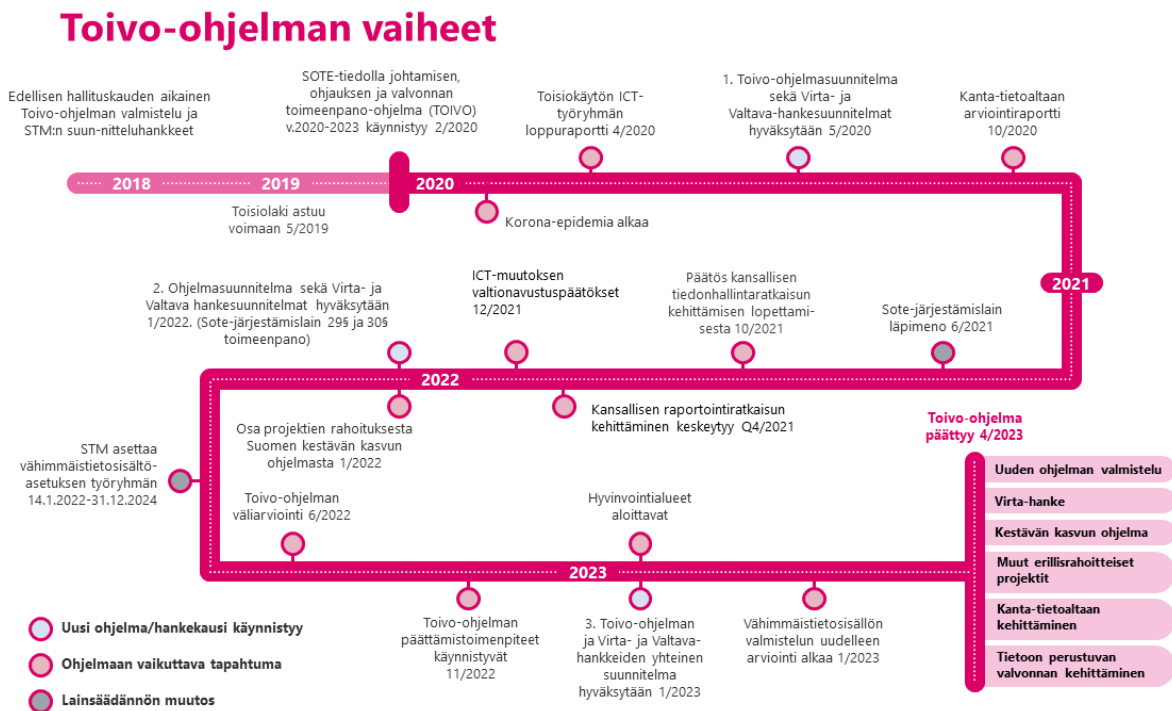
1.2. Ohjelman toteutus kolmella ohjelmakaudella

Toivo-ohjelman pohjaa on rakennettu Sipilän hallituskaudelta lähtien. Keväällä 2018 toteutettiin seuraavat maakuntien yhteiset järjestämistehtävän digipalveluiden ja sote-tiedolla johtamisen suunniteluhankkeet:

- Maakunnan digipalvelut järjestämistehtävässä
- SOTE järjestämisen tietomalli
- SOTE tiedolla johtamisen tietojärjestelmäratkaisujen esiselvitys
- SOTE valtakunnallisten toimijoiden tietojärjestelmäratkaisujen työnjako ja arkkitehtuuri

Hallituskauden mittaista Toivo-ohjelmaa on toteutettu Virta- ja Valtava-hankkeissa kolmella eri mittaisella ohjelmakaudella vuodesta 2020 alkaen. Ensimmäinen ohjelmakausi oli pisin ja sisällöltään yhtenäisin. Toiselle, vuoden mittaiselle ohjelmakaudelle, sekä kolmannelle lyhyimmälle, neljän kuukauden mittaiselle ohjelmakaudelle, kohdistui suhteellisen paljon rahoitukseen ja ohjelman suuntaan vaikuttaneita muutoksia.

Alla olevalla aikajanalla on kuvattu Toivo-ohjelman kolme ohjelmakautta ja keskeisiä ohjelmakausiin vaikuttaneita tapahtumia.

Kuva 1: Toivo-ohjelman vaiheet aikajanalla

Toivo-ohjelman ohjelmakaudet ovat ajoittuneet seuraavasti:

1. ohjelmakausi 10.2.2020-31.12.2021
2. ohjelmakausi 1.1.2022-31.12.2022

3. ohjelmakausi 1.1.2023-30.4.2023

Toivo-ohjelmaa on koko ohjelman keston ajan rahoitettu useammasta eri rahoituslähteestä, ja tästä johtuen hallituskauden päättymisen vaikuttaa eri tavoin Valtava- ja Virta-hankkeisiin ja niiden jälkeen jatkuviin kehitysprojekteihin. Toivo-ohjelma sekä Valtava-hanke päättyvät 30.4.2023. Virta-hanke jatkuu 31.12.2023 saakka. Seuraavat Valtava-hankkeen alla toteutetut projektit jatkuvat osana Suomen kestäväen kasvun ohjelmaa (RRP) ja/tai STM:n erillisrahoituksella:

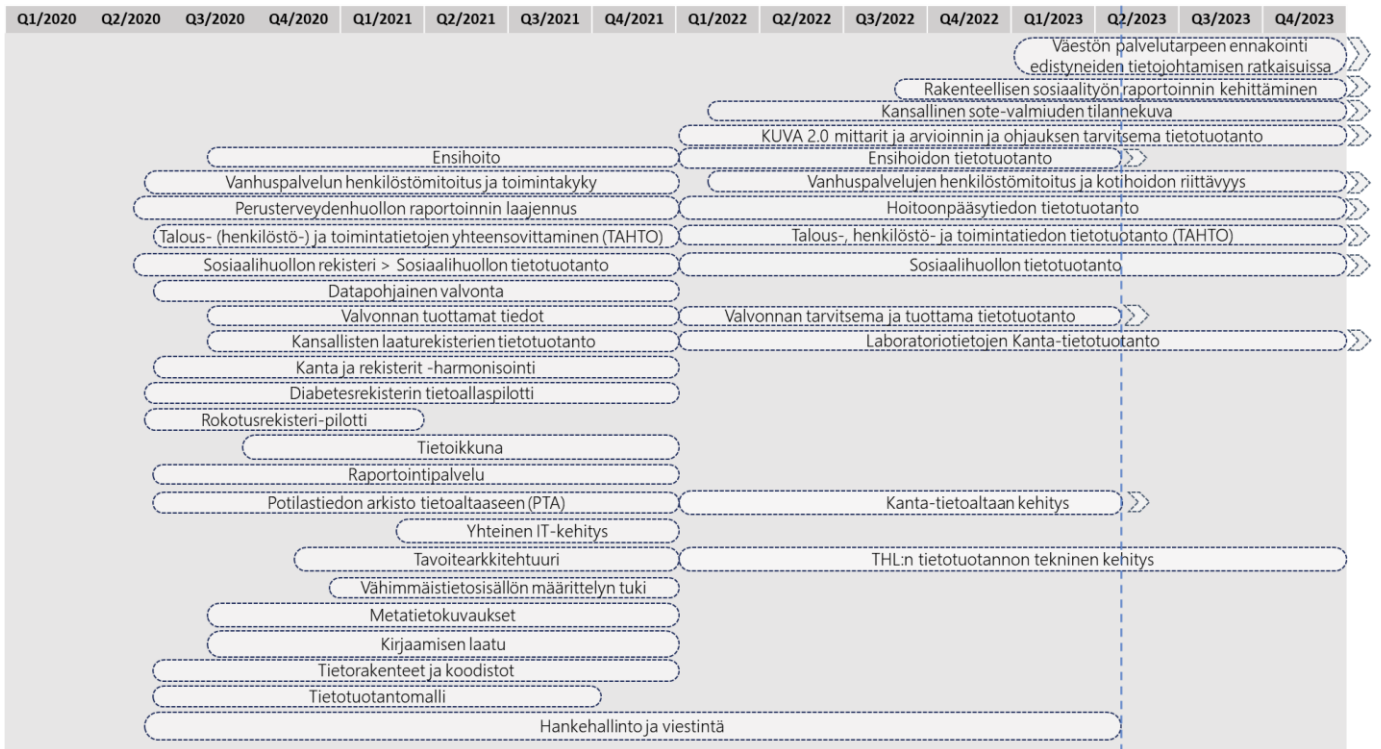
- KUVA-mittarit 2.0 ja arvioinnin ja ohjauksen tarvitsema tietotuotanto
- Sosiaalihuollon tietotuotanto
- Hoitopääsytiedon tietotuotanto
- Laboratoriotietojen Kanta-tietotuotanto
- Talous-, henkilöstö- ja toimintatiedon tietotuotanto
- THL:n tietotuotannon tekninen kehitys
- Kansallinen sote-valmiuden tilannekuva
- Rakenteellisen sosiaalityön raportoinnin kehittäminen
- Väestön palvelutarpeen ennakointi edistyneiden tietojohtamisen palveluissa
- Vanhuspalvelujen henkilöstömitoitus ja kotihoidon riittävyys
- Kanta-tietoaltaan kehittäminen

Yllä mainittujen lisäksi, Valvira jatkaa tietoon perustuvan valvonnan kehittämistyötä.

Yllä oleva huomioiden, tämä dokumentti sisältää seuraavat raportit:

- Toivo-ohjelman loppuraportointi (10.2.2020-30.4.2023)
- Valtava-hankkeen loppuraportointi (10.2.2020-30.4.2023)
- Virta-hankkeen väliraportti (10.2.2020-30.4.2023)

Alla olevaan on koottu kaikki Valtava-hankkeen projektit kolmelta ohjelmakaudelta.

Kuva 2: Valtava-hankkeen projektit 2020-2023

2 Toivo-ohjelman tavoitteet ja niiden toteuttaminen

Toivo-ohjelman käynnistyessä 10.2.2020 ohjelman tavoitteet ja kehityskohteiden priorisointi pohjautuivat suurelta osin edellisen hallituskauden aikaiseen suunnittelutyöhön. Tavoitteena oli varmistaa sote-uudistuksen vaatima tietojohtamisen kypsyystason nousu maakunnissa sekä valtakunnallisen tiedontuotannon uudistaminen kansallisen ohjauksen ja maakuntien seurannan tarpeisiin. Valmistelussa otettiin huomioon sosiaali- ja terveystalouden järjestämisvastuussa olleet kunnat siihen asti, kunnes suunnitellut sote-maakunnat, nykyiset hyvinvointialueet, aloittivat tehtävässään.

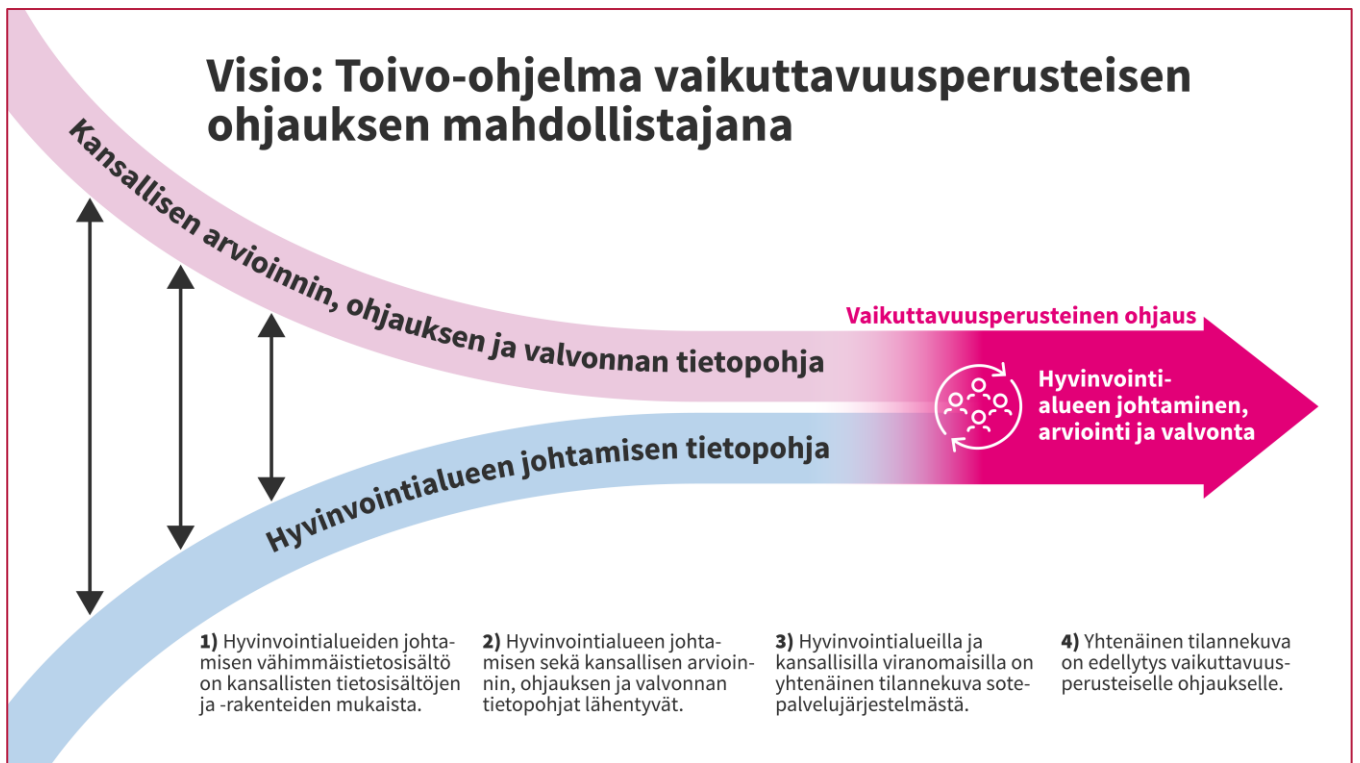
Ohjelman elinkaaren aikana tavoitteita tarkistettiin ja arvioitiin uudelleen uuden ohjelmakauden alkaessa sekä Valtava-hankkeen suunnan merkittävästi muuttuessa. Valtava-hankkeen suuntaa ja tavoitteita muokkasivat erityisesti alkuperäisistä tavoitteista, yhteisistä kansallisista tiedonhallinta- ja raportointiratkaisuista, luopuminen toisen ohjelmakauden aikana. Myös Valtava-hankkeen rahoituksen muuttuminen ohjelmakausittain aiheutti kehityskohteiden priorisointitarvetta ja loi osaltaan painetta tavoitteiden päivittämiseen. Sote-järjestämislain antaminen kesällä 2021 selkeytti ohjelman suuntaa ja auttoi asettamaan myös hanke- ja projektitasolle toiselle ohjelmakaudelle konkreettisemmat tavoitteet sote-järjestämislain 29 ja 30 § mukaisesti. Merkittävä tarkistuskohta tavoitteille oli Suomen kestävän kasvun ohjelman mukaisen rahoituksen mukaan tulo ohjelman toteutukseen vuoden 2022 alusta lähtien. Suomen kestävän kasvun ohjelma toi uusia tavoitteita ja projekteja Valtava-hankkeeseen, mikä edellytti molempien ohjelmien tavoitteiden yhteensovittamista.

Ohjelmataso tavoitteet ovat olleet koko ohjelman ajan niin pitkäjänteistä kehittämistyötä vaativia, ettei niitä täysimääräisesti saavuteta tämän tai seuraavankaan hallituskauden aikana. Tavoitteiden on myös täytynyt muokkautua toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin (mm. uudet HVA rekisterinpitäjyydet). Vuoden 2023 alusta, kolmannen ohjelmakauden alkaessa, hyvinvointialueiden vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistehtävän hoitamisesta ja tiedolla johtamisesta käynnistyi. Kansallisen arvioinnin ja ohjauksen tietopohjaa ja mittareita alettiin käytännössä ensi kertaa hyödyntää mm. sosiaali- ja terveysministeriön ohjausneuvotteluissa. Kansallisen ohjauksen tietotarpeiden konkretisoituminen sekä tilannetieto juuri toimintansa aloittaneiden hyvinvointialueiden tietojohtamisen kyvykkyyksistä oli tarpeen ottaa huomioon ohjelman tavoitteiden päivittämisessä.

Toivo-ohjelman tavoitteiden saavuttamiseen vaikutti merkittävästi vuonna 2020 alkanut koronaepidemia. Koronaepidemia hidasti erityisesti Valtava-hankkeen tavoitteiden saavuttamista työllistämällä ohjelman kannalta keskeistä henkilöstöä muihin kiireellisiin tehtäviin. Ohjelman rahoituksen ja toteutuksen muuttaminen vuodesta 2021 lähtien vuosisykliseksi aiheutti hukkaa ja epäjatkuvuutta, mikä osaltaan vaikutti sekä tavoitteiden asettamiseen että tavoitteiden saavuttamiseen. Ohjelmataso tavoitteet ovat osoittautuneet liian kunnianhimoisiksi suhteessa käytettävissä olevaan aikaan ja rahoitukseen.

Toivo-ohjelman visio on toimia vaikuttavuusperusteisen ohjauksen mahdollistajana. Tavoite on, että kansalliset arvioinnin, ohjauksen ja valvonnan tietosisällöt vastaavat hyvinvointialueiden johtamisen tietopohjaa.

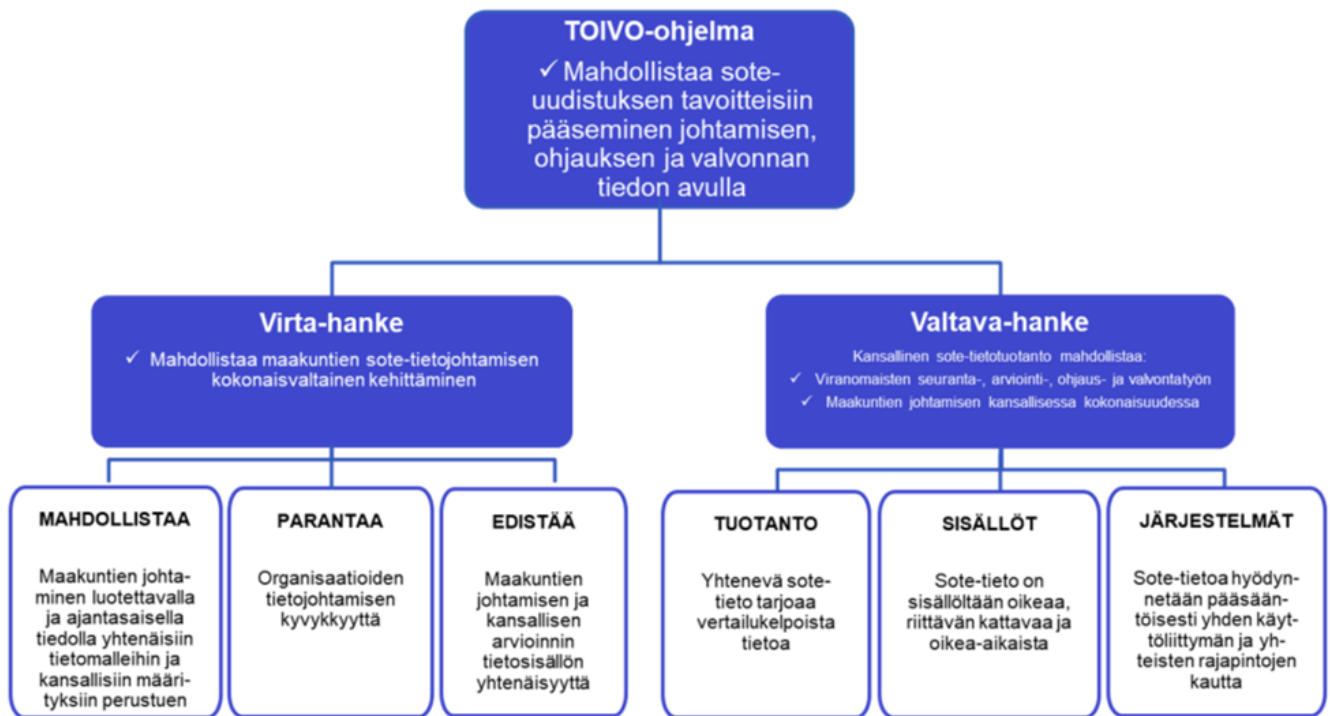

Kuva 3: Toivo-ohjelman visio on mahdollistaa vaikuttavuusperusteinen ohjaus

2.1. Toivo-ohjelman tavoitteet ensimmäisellä ohjelmakaudella 10.2.2020 - 31.12.2021

Ensimmäiselle ohjelmakaudelle ohjelman tavoitteet kuvattiin suhteellisen ylätasoisesti sote-uudistuksen tavoitteisiin peilaten. Toivo-ohjelman tavoitteena oli mahdollistaa sote-uudistuksen tavoitteisiin pääseminen laadukkaan johtamisen, ohjauksen ja valvonnan tiedon avulla. Virta-hankkeen tavoitteena oli maakuntien sote-tietojohdamisen kokonaisvaltainen kehittäminen. Valtava-hankkeen tavoitteena oli valtakunnallisen vertailutiedon ja johtamistiedon tuotannon uudistaminen sekä viranomaisten seuranta-, arviointi-, ohjaus- ja valvontatyön tukeminen.

Kuva 4: Toivo-ohjelman sekä Virta- ja Valtava-hankkeiden tavoitteet ensimmäisellä ohjelmakaudella

Lisäksi tavoitteeksi asetettiin neljän tiedonhallintaa koskevan erillisselvityksen toteuttaminen.

2.2 Toivo-ohjelman tavoitteet toisella ohjelmakaudella 1.1.2022 -31.12.2022

Sote-järjestämislain antaminen kesällä 2021 selkeytti ohjelman suuntaa ja auttoi asettamaan toiselle ohjelmakaudelle konkreettisemmat hanke- ja projektitason tavoitteet sote-järjestämislain 29 ja 30 § mukaisesti. Vuoden 2022 tavoitteet kuvattiin tavoitematriisilla, jossa ovat mukana päivitettyt tavoitteet koko ohjelmakaudelle sekä vuoden 2022 tavoitteet. Ohjelman hyödyt sekä vuositavoitteiden saavuttamisen konkreettiset toimenpiteet ja tuotokset kuvattiin taulukkoon. Mahdollisimman konkreettiselle tasolle asti viedyllä tavoiteasetannalla tuettiin projektien kiinnittymistä yhteiseen tekemiseen.

Toivo-ohjelman tavoite 2020-2023	Hyöty	Vuositavoite 2022	Toimenpide	Tuotos
Alueilla on käytettävissä tiedolla johtamisen työvälineet	Saavutettu edellytys hyvinvointialueen käynnistymiselle.	Alueellisen tiedonhallintaratkaisun varmistaminen, joka tukee johtamista ja vähimmäistietosisällön tuottamista.	Suunnittelu, yhtenäistäminen, kehittäminen	Alueellinen tiedonhallintaratkaisu.
Sote-järjestämislain 29 § täytäntöönpano. Hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon tiedolla johtaminen, seuranta- ja arviointivelvollisuus.	Hyvinvointialueen johtaminen ja järjestämistehtävän ohjaus.	Ensimmäinen esitys vähimmäistiedoista STM:lle	Vähimmäistietomäärittely laaditaan yhteistyössä alueellisten ja kansallisten toimijoiden kanssa.	Vähimmäistiedot on valmisteltu priorisoiden kestävä talouden, taloudellisuuden (kustannukset) ja saatavuuden vähimmäistietoja, edeten kohti tarve, laatu, vaikuttavuus ja tuottavuus, yhdenvertaisuus, palveluiden yhteensovittaminen sekä väestön hyvinvointi- ja terveys vähimmäistietoja minimitasolla.
Sote-järjestämislaki 30 § täytäntöönpano arviointi ja ohjaus.	Palvelun järjestäjien arviointi ja ohjaus	Arvioinnin tietopohjan uudistaminen suhteessa järjestämislakiin.	Arvioinnissa ja ohjauksessa käytettävien KUVA-mittarien määrittely laaditaan yhteistyössä Kuva-sihteeristön ja Kuva-alatyöryhmien kanssa.	Kuva-mittarit ja niiden edellyttämän tietopohjan kuvaus Kuva-ryhmän tekemän priorisoinnin mukaisesti.
Toisiokäyttöä tukevat kansalliset tiedonhallintaratkaisut	Edellytykset käsitellä ja hyödyntää tietoa monipuolisesti.	Kanta-tietoalustan ja kansallisten toimijoiden tiedonhallintaratkaisujen hyödyntäminen	Tiedontuotannon prosessien yhtenäistäminen, Kanta-palveluihin tallennetun tiedon sekä olemassa olevien kansallisten tiedonhallintaratkaisujen kehittäminen.	Vakioidut Kanta ja toissijaisessa käytössä olevien tietojen hyödyntämisen toimintamallit, tietosisällöt, prosessit ja infrastruktuurit.

Toivo-ohjelman tavoite 2020-2023	Hyöty	Vuositavoite 2022	Toimenpide	Tuotos
Harmonisoidut tietorakenteet ja yhtenäiset kirjaamiskäytännöt	Tiedon laadun parantuminen, kerta-kirjaamisen kehittyminen.	Valittujen tietosäältäjen tietorakenteiden ja kirjaamisohjeiden yhtenäistäminen sekä niiden hallinnan edellyttämä menetelmä- ja työvälinekehitys.	Tietorakenteiden toimintamallin ja harmonisointiprosessin käyttö. Kirjaamista ja toimenpianoa edistävä koulutus.	Uudet ja päivitetty tietorakenteet, joiden (Kanta) harmonisointi on tehty. Sote-sanastojen, Sosmetan ja Termetan päivitettyt julkaisut.
Laaja ja yhtenäinen kansallinen tietopohja	Kattavampi tietopohja alueellista vertailua ja kansallista arviointia ja ohjausta varten.	Vastataan kansallisesti kasvaviin sote-tietojen käyttö- ja tietotarpeisiin.	Uusien tiedon tuotantolinjojen käyttöönotto tai edellytysten luominen. Toimenpiteet, jotka tukevat tiedon ajantasaisuutta, vertailukelpoisuutta ja paikalliskansapitävyyttä valituissa tietosäällöissä. Tiedonkeruuvuoroitteen vähentämiseen liittyvät toimenpiteet.	Ensihoidon tietotuotanto on käynnissä. Sosiaalihuollon tietotuotanto on pilotoitu. Toiminta- ja taloustietokanta on käytössä.
Kansallisissa tietovarannoissa olevaa sote-tietoa on kattavasti saatavilla kansallisen ja alueellisen johtamisen tueksi	Tiedon hyödynnettävyys ja löydettävyys paranee.	Tieto on käytettävissä yhteisten rajapintojen kautta muissa käyttöliittymissä.	Uuden raportointipalvelun MVP-toeutus	Sote- ja hyte-tieto laajasti käytettävissä raportointipalvelun kautta eri käyttötarkoituksissa reaaliaikaisuusvaatimukset huomioiden. Tiedot nykyisistä raportointipalveluista ja niiden elinkaarisuunnitelmat.

Taulukko 1: Toivo-ohjelman tavoitteet toisella ohjelmakaudella

2.2.1 Suomen kestävän kasvun ohjelman tavoitteet Toivo-ohjelmassa vuosille 2022–2025

Kuten aiemmin tässä luvussa on kuvattu, merkittävä tarkistuskohta Toivo-ohjelman tavoitteille oli Suomen kestävän kasvun ohjelman mukaisen rahoituksen mukaan tulo ohjelman toteutukseen vuoden 2022 alusta lähtien. Suomen kestävän kasvun ohjelma toi uusia tavoitteita ja projekteja Valtava-hankkeeseen.

Suomen kestävän kasvun ohjelman Pilari 4 (Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuuden vahvistaminen ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen) päätavoitteena on purkaa covid-19-pandemian aiheuttamaa sosiaali- ja terveydenhuollon hoito-, kuntoutus- ja palveluvelkaa, nopeuttaa hoitoon pää-

syä pysyvästi koko maassa ottamalla käyttöön uusia toimintatapoja sekä edistää sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen toteutumista. Pilari 4 sisältää viisi investointia, joista kaksi asettavat tavoitteita myös Toivo-ohjelmalle sekä Valtava-hankkeelle:

- Investointikohde 3: Vahvistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta tukevaa tietopohjaa ja vaikuttavuusperusteista ohjausta
- Investointikohde 4: Otetaan käyttöön hoitotakuuta edistävät palvelumuotoillut digitaaliset innovaatiot

2.3 Toivo-ohjelman tavoitteet kolmannella ohjelmakaudella 1.1.2023 -30.4.2023

Toivo-ohjelman tavoitteet viimeiselle ohjelmakaudelle on laadittu yhteistyössä ohjelman sidosryhmien kanssa. Tavoitteiden muotoilusta on vastannut sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö.

1. Hyvinvointialueiden tietojohdaminen kehittyä vähimmäistietosisältöjen mukaisesti
2. Hyvinvointialueiden johtamisessa ja kansallisessa arvioinnissa, ohjauksessa sekä valvonnassa käytettävät tiedot yhtenäistyvät ja tietopohja laajenee
3. Tietojohdaminen perustuu yhtenäisyyttä edistäviin kansallisiin ja alueellisiin arkkitehtuureihin
4. Yhtenäisten tietorakenteiden ja luokitusten käyttöönotto etenee hyvinvointialueilla ja kansallisilla toimijoilla
5. Sote-tietojen ajantasaisuus, vertailukelpoisuus, laatu ja käytettävyyt kehittyvät

Viimeisellä ohjelmakaudella painopisteen on ollut tarkoitus siirtyä uusien rakenteiden ja tiedontuotantolinjojen kehittämisestä niiden laajamittaiseen käyttöönottoon, ylläpidon suunnitteluun sekä tietopohjan hyödyntämiseen. Ajankohtaista on myös ohjelmassa edistettävän kehittämistyön jatkuvuuden varmistaminen sekä ohjelman toteutuksen suuntaaminen uudelleen alueiden ohjausmallin, SOTE:n valtakunnallisten tavoitteiden ja vaikuttavuusperusteisuuden tähtäävän ohjauksen kehittymisen mukaisesti.

Ohjelmataso tavoitteiden on ollut tarkoitus kytkeä hanke- ja projektitaso tavoitteet osaksi isompaa kokonaisuutta. Ohjelmataso tavoitteita laadittaessa on havaittu, että niiden on hyvä olla strategiset, jotta ne ohjaavat koko palvelujärjestelmää koskevaa kehitystyötä ja ohjelman laaja-alainen tekeminen mahtuu niiden alle. Strategiset tavoitteet yhdistävät kansallisella ja alueellisella tasolla tehtävää työtä, mikä varmistaa yhdensuuntaista kehittämistä. Hanke- ja projektitaso tavoitteet konkretisoivat ohjelman tavoitteita ja tästä syystä myös tavoitteiden toteutumista on ollut tarkoituksenmukaisempaa seurata hanke- ja projektitasolla. Hanketaso tavoitteita ja niiden toteutumista kuvataan tarkemmin tämän raportin luvuissa 4 ja 5.

3 Vaikutukset ja hyödyt

3.1 Ohjelman vaikutukset

Toivo-ohjelman vaikutukset näkyvät ensisijaisesti sekä alueellisessa johtamisessa että kansallisessa arvioinnissa, ohjauksessa ja valvonnassa käytettävän tiedon määrässä ja laadussa. Ohjelman lopulliset vaikutukset ja hyödyt eivät täysimääräisesti näy ohjelman päättyessä, vaan realisoituvat useamman vuoden aikana. Ohjelma alkuvaiheessa suunnittelu ulotettiin vuoden 2025 loppuun, mutta Toivo-ohjelma päättyy nykyisen hallituskauden päättymiseen 30.4.2023. Useamman ohjelmassa suunnitellun kehittämiskokonaisuuden tiekartta ulottuu kuitenkin 2030-luvulle asti.

Hyvinvointialueita voidaan johtaa luotettavalla ja ajantasaisella tiedolla. Tietoon perustuva päätöksenteko johtaa oikea-aikaiseen, oikein kohdennettuun, kustannustehokkaaseen ja vaikuttavaan palveluun asukkaille. Hyvinvointialueiden käynnistyessä 2023 vuoden alusta tämä työ on vielä monin osin kesken, mutta etenee hyvinvointialueiden omien mahdollisuuksien ja suunnitelmien mukaisesti, kansallisen ohjauksen uudet tarpeet huomioiden.

Hyvinvointialueiden keskinäinen vertailtavuus paranee. Alueellisen johtamisen ja kansallisessa ohjauksessa hyödynnettävän tietopohjan yhtenäistyminen mahdollistaa hyvinvointialueiden keskinäisen vertailun, mikä on yksi sote-uudistuksen keskeisistä tavoitteista. Vertailukelpoisesta tiedosta hyvinvointialueet saavat vertailutietoa oman järjestämistehtävänsä toteuttamiseen ja oman toimintansa kehittämiseen. Alueellisen johtamisen tiedon vertailukelpoisuuden osalta käytännön toteutukset vaativat vielä jatkokehitystä.

Tiedon hyödynnettävyys paranee ja kansallisten viranomaisten yhteistyö helpottuu. Hyödynnettävän tiedon laatu on parantunut ja paranee edelleen harmonisoitujen tietosisältöjen ja -rakenteiden sekä uusien tiedonsiirtoratkaisujen ansiosta. Myös Kanta-tietoaltaassa olevan tiedon hyödynnettävyys toisiokäytössä on parantunut ja sen määrä myös kasvaa.

Viranomaisten yhtenäinen tapa tuottaa tietoa on tehostanut toimintatapoja ja edesauttaa yhteistyötä viranomaisten välillä. Yhtenäinen tietotuotanto tuottaa laadukkaampaa tietoa kansalliseen arviointiin, ohjaukseen ja valvontaan. Uudet tiedonsiirtoratkaisut mahdollistavat tiedon nopean ja turvallisen liikumisen eri toimijoiden välillä ja vähentävät myös virheiden määrää ja näiden korjaukseen tarvittavaa työtä. Myös erillistiedonkeruun tarve pienenee tulevaisuudessa yhtenäisten käytäntöjen ja tiedonsiirtoratkaisujen ansiosta. Tietosisältöjen harmonisointi tulee vähentämään päällekkäistä kirjaamista ja sote-henkilöstön kirjaamiseen kuluva työaika.

Toivo-ohjelmassa on luotu hyvä perusta viranomaisten sote-tiedon hyödynnettävyydelle ja jatkokehittämiseksi sekä ylläpidolle. Tiedon hyödyntäminen ohjausprosessin tietotarpeiden mukaisesti osaltaan ohjaa jatkotyötä.

Kansallinen sote-tietopohja laajenee. Uusien tietotuotantolinjojen myötä kansallisesti vertailukelpoisen sote-tiedon määrä on kasvanut ja kasvaa edelleen. Olemassa olevien tietotuotantolinjojen tiedon laatu on parantunut tietorakenteiden ja tietosisältöjen harmonisoinnin johdosta. Kansallisesti vertailukelpoinen sote-tieto hyödyttää hyvinvointialueita järjestämistehtävän toteuttamisessa. Viranomaiset pysyvät tuottamaan kattavaa ja laadukasta rekisteri- ja tilastotietoa tuotetuista sote-palveluista.

Sote-palvelujärjestelmän vaikuttavuuden arviointi mahdollistuu. Vaikuttavuuden arviointi perustuu toiminta- ja taloustietojen yhdistämiseen uusissa KUVA-mittareissa. Uuden KUVA-mittariston kehittäminen on aloitettu ja työtä jatketaan. Mittariston avulla voidaan tulevaisuudessa arvioida mm. sote-palvelujen laatua, kustannuksia ja vaikuttavuutta entistä paremmin. Ajantasainen, vertailukelpoinen ja laadukas tieto tukee kansallisten viranomaisten arviointia, ohjausta ja ennakoivaa valvontaa.

Seuraavassa luvussa on esitetty Toivo-ohjelman merkittävimmät hyödyt keskeisten toimijoiden ja sidosryhmien näkökulmasta.

3.2 Ohjelman hyödyt sidosryhmittäin

Ohjelman hyödyt näkyvät laajasti eri sidosryhmien ja toimijoiden toiminnassa. Hyödyt tiivistetysti sidosryhmittäin:

Hyvinvointialueet: Hyvinvointialueille on luotu määrittelyjä, malleja ja välineitä järjestämislain 29. §:n mukaisen vertailukelpoisen johtamisen tiedon tuottamiseen. Vähimmäistietosisällön määrittelyä jatketaan.

- Hyvinvointialueilla on valmiit rakenteet ja verkostot tietojohdamisen kehittämiseen kansallisesti yhtenäisellä tavalla. Yhteistyöllä on vältetty päällekkäistä työtä sekä pystytty jakamaan parhaita käytäntöjä ja kasvattamaan tietojohdamisen kyvykkyyttä.
- Tietosuojan ja -turvan mahdollistava Virta-arkkitehtuuri on hyvinvointialueiden hyödynnettävissä.
- Hyvinvointialueille on luotu määrittelyjä, malleja ja välineitä järjestämislain 29. §:n mukaisen vertailukelpoisen johtamisen tiedon tuottamiseen.
- Perusterveydenhuollon Hilmo-tietoihin perustuvaa hoitopääsyn seuranta on kehitetty uuden hoitotakuulain mukaisesti. Hyvinvointialueilla on käytössä oman alueen raportoinnin kattavuudesta, hoitotakuulain mukaisesta hoitopääsyn toteutumasta (hoitoon 7 päivässä ja yli 3 kk odottaneet) sekä vertailutietoa muista hyvinvointialueista.
- Tietojen toimitus hyvinvointialueilta THL:lle yhtenäistyy uuden THL Tiedontoimituspalvelun ansiosta, jota siirrytään käyttämään vaiheittain 1.5 alkaen. Palvelun käyttöönoton myötä erillistiedonkeruun tarve vähenee.
- Yhteistyöllä tuotettuja kansallisesti yhtenäisiä tietorakenteita on julkaistu THL:n koodistopalvelimella. Eheä, laadukas tieto syntyy yhtenäisistä rakenteista. Tietorakenteet ovat hyvinvointialueiden hyödynnettävissä, kun tietojärjestelmiin tehdään muutostöitä tietojohdamista varten.

THL: Kansallisesti vertailukelpoiset sote-tietovarannot ovat kasvaneet. Tiedontuotanto ja tiedonsiirto kansallisten toimijoiden välillä on yhdenmukaistunut. Uusien tiedontuotantolinjojen tuotantoon siirtoa jatketaan edelleen. Uudistetun KUVA-mittariston kehitys jatkuu.

- **Yhtenäiset periaatteet tietotuotannon suunnitteluun ja kehittämiseen:** Kansallisten viranomaisien yhteinen tietotuotantomalli on otettu käyttöön THL:ssä ja Valvirassa yhtenäistämällä tietotuotannon periaatteita viranomaisten välillä.
- **Yhtenäinen tapa vastaanottaa ja käsitellä tietoa:**
  - Sisältöriippumaton THL Tiedontoimituspalvelu tiedon toimitukseen yhtenäistää tiedonkeruuta hyvinvointialueilta THL:lle. Palvelun käyttöönotto alkaa sosiaalihuollon asiakkuustietojen ja perusterveydenhuollon hoitopääsytiedon toimituksilla keväällä 2023 aikana. Muut sisällöt seuraavat.

- Perusterveydenhuollon hoitopääsytietojen ja vanhuspalvelujen henkilöstömitoitustietojen toimitus THL:lta Valviraan on automatisoitu tiedontoimituspalvelun käyttöönoton myötä.
- **Laajempi ja kattavampi tietovaranto:** Kansallisesti vertailukelpoisen sote-tiedon kattavuus paranee sitä myöten, kun kaikki uudet tietotuotantolinjat saadaan käynnistettyä. Käynnistyneet uudet tietotuotantolinjat ovat:
  - Sosiaalihuollon asiakkuus- ja palvelutietojen tiedonkeruu alkaen 2023
  - Diabeteslaboratoriotiedot kertatoimituksena Kannasta, jatkuva tiedontoimitus vuoden 2023 aikana.
  - Tartuntatautien HIV, HCV, TBE-laboratoriotietojen kertapoiminta Kelan Kannasta vuoden 2023 alussa sisältäen diagnoosi, e-resepti, erityiskorvaustiedot. Jatkuvan toimituksen aikataulu myöhemmin.
  - Ensiohoitopalvelun rekisterin ensimmäiset potilastiedot saatu Kannasta THL:ään vuoden 2022 lopussa, toiset tiedot kertapoimintana maaliskuussa 2023 ja sen jälkeen jatkuvana kertatoimituksina kuukausittain. KEJO:sta tulevien muiden tietojen (ei-potilas-tiedot) toimitus THL:ään alkaa kevään aikana teknisen ratkaisun valmistuttua
  - Sote-taloustietojen toimitus Valtiokonttorista THL:lle alkaen kesäkuusta 2022. THL:llä uusi rooli sote-taloustiedon raportoijana.
- **THL:llä uusi palvelu ja rooli kansallisen sote-valmiuden tilannekuvan ylläpitäjänä.** Kansallisen sote-valmiuden tilannekuvan tietotuotanto on käynnistynyt tammikuussa 2023. Valmiuskeskukset toimittavat viikoittain tietoa hyvinvointialueilta THL:lle, joka ylläpitää tilannekuvaa tilannekuvaryhmälle.
- **Uuden KUVA-mittariston kehitys on alkanut:** THL:n asiantuntija-arvioinneissa hyödynnettäviä KUVA-mittareita kehitetään vastaamaan uuden järjestämislain vaatimuksia. Uudet KUVA-mittarit huomioivat entistä paremmin sote-palvelujen kustannusvaikuttavuutta koko palvelujärjestelmän tasolla. Uusilla mittareilla pyritään tukemaan STM:n vaikuttavuusperusteista ohjausta pitkällä tähtäimellä.

Sosiaali- ja terveysministeriö:

- Kansallisen vertailukelpoisen sote-tiedon saatavuus ja vertailukelpoisuus on parantunut.
- Hyvinvointialueiden johtamisessa ja kansallisessa arvioinnissa, ohjauksessa sekä valvonnassa hyödynnettävä tietopohja on laajentunut.
- Sote-tietojen ajantasaisuus, vertailukelpoisuus, laatu ja käytettävyys on kehittynyt.
- Alueellisten ja kansallisten toimijoiden yhteinen ymmärrys tietojohdamisen kehittämisestä on lisääntynyt.
- Alueellisten ja kansallisten toimijoiden välinen yhteistyö sote-tietopohjan kehittämisessä ja hyödyntämisessä on tiivistynyt.
- Ohjelmassa tehty kansallinen ja alueellinen tiedonhallinnan kehitystyö mahdollistaa etenemisen kohti vaikuttavuusperusteista ohjausta.
- Onnistunut hankehallinnan malli

Valvira ja aluehallintovirastot: Valvonnan tietotuotantoa, tiedon hankintaa ja tiedon hyödyntämistä on yhtenäistetty ja parannettu. Tiedon käytännön hyödyntämiseen on kehitetty uusi analytiikka- ja raportointisovellus.

- Valvonnan tietopohjan laatu ja kattavuus on parantunut.
- Viranomaisvalvonnan tietotuotantoa toteutetaan kansallisten viranomaisten yhdessä kehittämän tietotuotantomallin mukaisesti. Mallissa on määritelty tietoon perustuvan valvonnan roolit ja prosessit.
- Uusi tiedonhallintaratkaisu THL:n ja Valviran väliseen tiedonsiirtoon. Tiedonsiirto (perusterveydenhuollon hoitopaasi, vanhuspalvelujen henkilöstömitoitus) Valviran ja THL:n välillä automatisoitu uuden tiedonsiirtoratkaisun ansioista.
- Tietoon perustuvan valvonnan toimintamallin riskisovelluksen ensimmäinen versio on otettu käyttöön.

Kela: Kanta-tietoaltaan sisältöjen kehitys on mahdollistanut Kanta-tietojen laajenevan hyödyntämisen toisiokäytössä

- Kanta-tietojen jalostaminen toisiokäyttöä tukevaan muotoon mahdollistaa Kanta-tietojen hyödyntämisen tutkimuksessa, valvonnassa, ohjaus- ja arviointitoiminnassa sekä tietojohdantamisessa.
- Kanta-tietoaltaan tietosisältöjen kehittämisellä pyritään vähentämään moninkertaista kirjaamista ja erillistiedonkeruita
- Sote-tiedon laadusta on saatu konkreettisia kokemuksia tiedon elinkaaren kattavien laadunparannustoimenpiteiden perustaksi
- Hanke on selkeyttänyt Kelan keskeistä roolia muiden kansallisten viranomaisten ja hyvinvointialueilla tapahtuvan johtamistyön mahdollistajana
- Uusilla Kanta-tietoaltaalta saatavilla sote-tiedoilla on kriittistä merkitystä niin yhteiskunnallisen terveysturvallisuuden kuin hyvinvointialueiden palveluiden kehittämisen kannalta.
- Kanta-pohjaiset Sosiaalihuollon seurantarekisteri ja ensihoidon tietovaranto palvelevat sekä hyvinvointialueiden palvelukehitystä ja vertailua että viranomaisten arviointi-, ohjaus- ja valvontatyötä.
- Laboratoriotietojen harmonisointityö edistää laaturekisterien kehitystä. Diabetesrekisteristä on saatu jo merkittäviä tuloksia hoidon vaikuttavuuteen.
- Valtava-hankkeessa tehty Kanta-tietosisältöjen jalostustyö tarjoaa tutkijoille mahdollisuuksia Kanta-tietojen käyttöön tutkimustoiminnassa.

Sote-henkilöstö: Sote-tiedon rakenteinen kirjaaminen lisääntyy ja mahdollistaa tiedon toisiokäytön. Kertakirjaamisen edellytysten luontia jatketaan.

- Sote-ammattilaisilla on käytettävissä uutta kansallisesti vertailukelpoista sote-tietoa palvelujen ja hoidon kehittämiseksi.
- Sote-henkilöstön kirjaamista on tuettu julkaisemalla kansallisesti yhtenäisiä tietorakenteita (Sosmeta-, Termeta-palveluissa ja THL:n Koodistopalvelimella).

4 Virta-hankkeen tavoitteet ja niiden toteutuminen

Toivo-ohjelmaa edeltävästi toteutettiin neljä STM:n suunnitteluhanketta pohjavalmisteluna ohjelmalle. Niistä yksi oli Sote-järjestämisen tietomalli-hanke, jossa silloisten maakunta- ja soteuudistuksen valmistelijoiden ja kansallisten toimijoiden kanssa yhteistyössä valmisteltiin tietomalli. Tietomallin avulla oli tavoitteena varmistaa sote-järjestämisestä vastaavalle toimijalle kattava, kaikki tuloksellisuuden näkökulmat sisältävä tietopohja johtamisen tueksi. Virta-hankkeen tavoitteet rakentuivat käynnistymisvaiheessa pitkälti järjestämisen tietomallityön pohjalta ja järjestämislain voimaan tultua tarkentui- vat lain mukaiseksi. Ylätason tavoitteet ovat säilyneet ennallaan ohjaavina koko hankkeen ajan vuoden 2020 alusta saakka. Alatavoitteita on tarkennettu vuosittain, jotta työtä on voitu täsmentää ja aikatauluttaa. Valmistelujen kokonaisaikataulutus on perustunut siihen, että Toivo-ohjelman oli alkuperäisen tavoitteen mukaisesti tarkoitus jatkaa vuoden 2025 loppuun saakka.

Virta-hankkeessa DigiFinland Oy:n ja hyvinvointialueiden yhteisenä tavoitteena on ollut mahdollistaa hyvinvointialueiden johtaminen luotettavalla ja ajantasaisella tiedolla sekä parantaa organisaatioiden tietojohdamisen kyvykkyyttä. Pidemmällä aikavälillä tietoon perustuva päätöksenteko johtaa oikea-aikaiseen ja oikein kohdennettuun palveluun asukkaille ja sitä kautta parempaan vaikuttavuuteen. Lisäksi tavoitteena on ollut edistää hyvinvointialueiden johtamisen sekä kansallisen arvioinnin ja ohjauksen tietosisältöjen yhtenäisyyttä (Taulukko 1).

Virta-hankkeen vuositasen tavoitteet on asetettu siten, että on pystytty huomioimaan kaikki hanketta edeltävä työ ja myös muut etenemiseen vaikuttavat tekijät. Alkuvaiheessa saatiin alueiden haastattelu- jen pohjalta hyvinvointialueiden priorisoinnit tietojohdamisen sisältövalmisteluille. Järjestämislain voimaan tultua tunnistettiin vähimmäistietojen kumuloituminen toistensa päälle ja se asetti järjestystä tietosisältöjen valmistelun rytmille. Yhtenä merkittävänä ohjaavana tekijänä on ollut hyvinvointialueiden resurssien käyttämisen mahdollisuus ja toisaalta tietojohdamisen kyvykkyyden tilanne, tiedostaen rekisterinpitäjyyden vaikutukset.

Mahdollistaa hyvinvointialueiden tietojohdamisen kokonaisvaltainen kehittäminen		
Mahdollistaa hyvinvointialueiden johtami- nen luotettavalla ja ajantasaisella tiedolla perustuen yhtenäisiin tietomalleihin ja kansallisiin määräyksiin	Parantaa organi- saatioiden tieto- johtamisen kyvyk- kyyttä	Edistää hyvinvointialueiden joh- tamisen ja kansallisen arvioinnin ja ohjauksen tietosisältöjen yhte- näisyyttä.

Taulukko 2. Virta-hankkeen tavoitteet.

Hyvinvointialuelaajuisen sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuuden johtaminen edellyttää kaiken kattavaa tietosisältöä sekä julkisen toimijan omasta että ostopalveluiden toiminnasta ja kustannuk- sista. Järjestämislain vaatimukset antavat selkeän raamin tarvittavalle tietokokonaisuudelle sekä hy- vinvointialueiden väliselle vertailukelpoisuudelle.

Vertailukelpoisen tiedon tuottamiseksi Virta-hankkeessa on valmisteltu määrittelyjä tukevat menette- lyt. Käytössä on yhteinen tietomalli, raportoinnin ja analytiikan käyttötapauskuvaukset, vähimmäistie- tojen tuottamisen vaativat käsittemallit sekä palveluluokitus, jonka mukaisesti kukin vähimmäistieto kiinnitetään palveluun. Lisäksi on valmisteltu Virta-arkkitehtuurimalli, joka osaltaan varmistaa tieto- suojan ja -turvan toteutumista tietojohdamisen työssä. Hyvinvointialueilla vähimmäistiedot, indikaat- torit ja mittarit johdetaan lopuksi raporteille ja visualisoinneiksi. Ennen määrittelyjen käyttöönottoa on testattu niiden toimivuutta ja sitä tuottavatko ne vertailukelpoisen, luotettavan lopputuloksen.

Merkittävää kustannussäästöä tavoitellaan käynnistetyllä teknisten käsittemallien valmistelulla. Hyvinvointialueiden kesken jaettavaksi laaditaan järjestelmäkohtaisia teknisiä käsitemaleja. Kustannussäästön lisäksi tämä työ nopeuttaa huomattavasti hyvinvointialueiden tietotuotantoa, varmistaa osaltaan vertailukelpoista lopputulosta ja toimii käyttöönoton tukena.

Virta-hankkeessa on tähän mennessä valmisteltu sisällöt hyvinvointialueiden priorisointien mukaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tarve, saatavuus, kustannukset sekä väestön hyvinvointi ja terveys - vähimmäistietoihin sekä kyseisten tietojen tuottamisen vaatimat määrittelydokumentaatiot. Lisäksi hyvinvointialueiden toivomuksen mukaisesti on valmisteltu yhteistyössä Kunta- ja hyvinvointialue-työnantajat (KL) kanssa henkilöstövoimavarojen johtamista koskevia määrittelyjä. Osaltaan kyseinen työ tukee myös mm. tuottavuus-vähimmäistiedon valmistelua. Laatu-tiedon valmistelu on meneillään ja se valmistuu määrittelyiden osalta Q2 loppuun mennessä. Vuoden 2023 aikana on tavoitteena valmistella tietosisällöt väestön palveluiden yhteensovittamisen ja yhdenvertaisuuden vähimmäistiedoille. Tuottavuus ja vaikuttavuus jäävät tulevan vuoden aikana valmisteltavaksi.

5 Valtava-hankkeen tavoitteet ja niiden toteutuminen

Valtava-hankkeen kolmea hankekautta voidaan tarkastella kahdessa jaksossa: vuosien 2020–2021 ja 2022–30.4.2023 muodostamina kokonaisuuksina. Vuosien 2020–2021 toteutuksista on tehty loppuarvio, jonka oppeja pyrittiin mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään vuosien 2022–2023 aikana. Hanke jouduttiin päättämään ennakoitua aikaisemmin 30.4.2023, mikä vaikutti viimeisen kauden tavoitteisiin ja tuotoksiin. Vuodelle 2023 ei asetettu erillisiä vuosikohtaisia tavoitteita kauden lyhydestä johtuen. Sen sijaan keskityttiin edistämään projekteja tehokkaasti lyhyessä aikaikkunassa sekä turvamaan tekemisen jatkuvuus.

5.1. Vuosien 2020–2021 tavoitteet ja niiden toteutuminen

Valtava-hankkeen päätavoitteena oli uudistaa kansallinen sote-tietotuotanto siten, että se mahdollistaisi viranomaisten seuranta-, arviointi-, ohjaus-, ja valvontatyön ja hyvinvointialueiden johtamisen kansallisessa kokonaisuudessa. Päätavoitteen saavuttamiseksi Valtava-hankkeessa kehitettiin sote-tietotuotantoa, siihen liittyviä IT-ratkaisuja ja tietopohjaa siten, että viranomaiset pystyvät seuraamaan, arvioimaan, ohjaamaan ja valvomaan sote-palveluiden järjestämistä paremmin, luotettavaan tietoon pohjautuen. Valtava-hankkeen pääkohderyhmänä olivat kansalliset viranomaiset ja hyvinvointialueet, osana kansallista sote-johtamista. Valtava-hankkeen kehittämistä määritteli ensisijaisesti KUVA-toimeenpanoalaryhmän loppuraportin mukaiset ehdotukset sote-mittareista ja tietopohjan varmentamisesta, THL:n sote-tietopohjahankkeessa esiin tulleet toimeenpantavat asiat ja hyvinvointialueiden tarpeet kansallisen johtamisen näkökulmasta.

Valtava-hankkeessa ryhdyttiin kehittämään sote-tietotuotantoa kolmella eri osa-alueella:

- 1) Tuotanto: tietotuotannon yhtenäistäminen
- 2) Sisällöt: oikea sisältö, sisältöjen riittävä kattavuus ja oikea-aikaisuus sekä
- 3) Järjestelmät: tietojärjestelmien ja ohjelmistorajapintojen uudistaminen.

Vuosina 2020–2021 Valtavassa toteutettiin 23 projektia, joista osa jatkui aivan hankkeen päättymiseen saakka. Toivo-ohjelmassa luotiin malli, jossa ohjausryhmä päätti vuosittain projektien jatkamisesta, rahoituksesta ja tavoitteenasetannasta.

Valtava-hankkeen väliarvioinnissa todetaan, että hankkeen kokonaistavoite oli alun perin liian kunnianhimoinen eikä riittävän selkeä. Hankkeelle kaivattiin enemmän selkeitä koko hankkeen tavoitteita, ja niistä käsin lähtevää ohjausta. Ohjauksen lisäksi myös rajauksia tuli selkeyttää. Ne osakokonaisuudet, joissa ei kehitetty teknisiä ratkaisuja, vaan esimerkiksi jäsennettiin uudelleen asioita ja uudistettiin työtapoja, onnistuivat. Siksi esimerkiksi kirjaamisen laadun parantamiseen ja harmonisoinnin edistämiseen liittyvät tavoitteet saavutettiin hyvin. Väliarvioinnin mukaan samankaltaisia tavoitteita on syytä jatkaa eri sisällöissä, jotta työskentelymalli vakioituu. Kirjaamista kehitetään tällä hetkellä osana Kestävän kasvun ohjelmaa.

Yhteiset käytännöt ja menetelmät (mm. Tietotuotantomalli) etenivät ja saatiin kaudella pääosin valmiiksi. Näiden jalkauttaminen osaksi organisaatioiden vakioitua toimintaa on tärkeää ja sitä tulee jatkaa asiantuntijatyön ohjauksen kautta. Sote-tiedon laadusta ja laadunhallinnan toimenpiteistä saatiin konkreettisia esimerkkejä koronatodistus-projektin kautta. Kauden 2020–2021 oppi olikin, että tarvitaan koko tiedon linkaaren kattavia, tietosisällöittäin kustannushyötyjä arvioivia toimenpiteitä, joiden perusteella tehdään päätöksiä sote- ja Kanta-tiedon ajallisesta ja kattavasta hyödyntämisestä.

Hankkeessa tunnistettiin koko tiedon elinkaaren laajuisesti prosesseja, menetelmiä ja työkaluja laadun parantamiseksi.

Yhteisen tavoitetilan löytäminen organisaatioiden sekä sisällön ja ICT:n välillä olisi vaatinut suunniteltua enemmän huomiota. Sekä projektien kytköksiä että yhteisymmärrystä hankkeen rajauksista olisi tullut kuvata tarkemmin. Arvioinnissa todettiin, että toteuttajaorganisaatioilla on merkittävä vastuu erityisesti ylläpitovaiheeseen siirryttäessä, mutta myös yhteiseen kehittämishankkeeseen sitoutumisessa niin strategian, tuotosten ja tulosten sekä tavoitearkkitehtuurin jalkauttamisen kuin kehittämisresurssien priorisoinnin näkökulmasta. Organisaatioiden vastuut toteutuksissa ja ylläpidossa muuttivat ohjausryhmän päätöksellä, jonka seurauksena jokainen organisaatio vastasi itsenäisesti tarvitsemistaan toteutuksista. Yhteisiin tietosisältöjä kehitäviin käytöntöihin ja prosesseihin piti kiinnittää jatkuvasti huomiota ja sopeuttaa toimintaa taustaorganisaatioiden lakisääteisten tehtävien kautta.

Toivo-ohjelman lainsäädännön reunaehtojen muuttuminen vaikeutti teknisten ympäristöjen ja ylläpito-organisaation tunnistamista ja käyttöönottoa jo hankkeen aikaisessa vaiheessa. Tunnistettujen lain reunaehtojen vuoksi tiedonhallintaratkaisun toteutuksissa valmistauduttiin ylläpito-organisaation ja teknisen käyttöympäristön muutoksiin jo hankekauden alussa.

5.2. Vuosien 2022–2023 tavoitteet ja niiden toteutuminen

Valtava-hankkeen ensimmäinen toimintakausi päättyi vuoden 2021 loppuun. Hankekauden aikana tapahtui merkittäviä muutoksia toimintaympäristössä ja toisen hankekauden tavoitteet, ja tarkoitus kohdistuvat aiempaa voimakkaammin sote-järjestämislain toimeenpanon tukemiseen. Olennaiset muutokset tavoitteistoon hankekaudelle 2022 olivat seuraavat:

- Sote-järjestämislain 30 § toimeenpano ohjaa hankkeen sisältöjä
- Yhteistyön rakenteita on parannettu Virta- ja Valtava-hankkeen kesken
- KUVA 2.0 mittariston kehittämistoimet ovat osa Valtava-hankkeen tekemistä
- IT-kehitys fokuoittuu THL:n ja Valviran nykyisten ratkaisujen kehittämiseen sekä Kelan Kanta-tietoaltaan kehittämiseen ja hyödyntämiseen
- Yhteisen ratkaisun sijaan IT-kehityksessä painopiste on siirtynyt yhteisten toteutusten sijaan rajapintojen kehittämiseen toimijoiden kesken
- Sote toisiokäytön pysyväluonteisen hyödyntämisen kokonaisarkkitehtuuria ei sovelleta sellaisenaan Tietojärjestelmäarkkitehtuurin osalta, koska sote-tietoallasta koskevan tavoitteen toimeenpano edellyttää toisiokäytön ICT-työryhmän jatkotoimenpiteitä ja STM:n konsernijoryn hyväksymää etenemistä
- Hankeen projektit vastaavat fokusoidummin tiettyjen tietosisältöjen kehittämiseen, menetelmällinen kehittäminen on merkittävästi pienemmässä roolissa
- Ohjelmatoimiston toiminta organisoituu uudella tavalla
- Osa 2022 projekteista tai projektien tehtävistä rahoitetaan RRF-rahoituksella

Hankekaudelle haluttiin asettaa aiempaa realistisemmat tavoitteet. Tuotantolinjojen osalta haluttiin supistaa tietosisältöjen määrää. Hankekauden alussa tunnistettiin, että on tärkeä rajata hankkeen toteutukset ja erottaa ne THL:n nykyisestä tai tulevasta sisäisestä työstä, esimerkkinä tilanteet, joissa tietty tieto saadaan osin jo Kantan kautta ja osin esimerkiksi erillistiedonkeruun. Vuoden 2022 tavoitteiksi asetettiin seuraavat, Toivo-ohjelman tavoitteita toteuttavat hanketavoitteet:

- Sote-järjestämislain 30 § täytäntöönpano: arviointi ja ohjaus: Arvioinnin tietopohjan uudistaminen suhteessa järjestämislakiin.

- Toisiokäyttöä tukevat kansalliset tiedonhallintaratkaisut: Kanta-tietoaalusta ja kansallisten toimijoiden tiedonhallintaratkaisujen hyödyntäminen.
- Harmonisoidut tietorakenteet ja yhtenäiset kirjaamiskäytännöt: Valittujen tietosisältöjen tietorakenteiden ja kirjaamisohjeiden yhtenäistäminen sekä niiden hallinnan edellyttämä menetelmä- ja työvälinekehitys.
- Laaja ja yhtenäinen kansallinen tietopohja: Vastataan kansallisesti kasvaviin sote-tietojen käyttö- ja tietotarpeisiin.
- Kansallisissa tietovarannoissa olevaa sote-tietoa on kattavammin saatavilla kansallisen ja alueellisen johtamisen tueksi: Tieto on käytettävissä yhteisten rajapintojen kautta muissa käyttöliittymissä.

Lisäksi tavoitteissa huomioitiin Suomen kestävän kasvun ohjelman (RRP) tavoitteet, sillä merkittävä osa projekteista toteutettiin RRP-rahoituksen turvin. Vuoden 2022 aikana Valtavassa oli projekteja 13. Joulukuussa 2022 tuli tieto, että Toivo-ohjelmakokonaisuus päättyy 30.4.2023. Kevään 2023 hanke-suunnitelmassa keskityttiin projektikohtaisten tavoitteiden ja odotettujen tulosten asettamiseen siten, että ne oli mahdollista saavuttaa kunkin hankkeen rahoituskauden päättymiseen mennessä. Suurin osa Valtava-projekteista jatkaa kehittämistyötä Valtava-hankkeen päättymisen jälkeen

Vuodenvaihteessa 2022–2023 Valtava-hankkeelle asetettiin seuraavat, vuoden 2022 työtä jatkavat tavoitteet: Valtava-hankkeessa uudistetaan kansallista sote-tietotuotantoa palvelemaan viranomaisten seuranta-, arviointi-, ohjaus- ja valvontatehtäviä. Uudistuksen myötä viranomaisilla ja hyvinvointialueilla on käytössään kattavaa, ajantasaista ja laadukasta tietoa sekä terveyden- että sosiaalihuollon aloilta. Tiedon harmonisoinnin ansiosta sote-tieto on kansallisesti yhtenäistä ja vertailukelpoista. Valtava-hankkeessa uudistetaan olemassa olevia sekä perustetaan kokonaan uusia tietotuotantolinjoja. Kansallisesti vertailukelpoista sote-tietoa saadaan taloudesta, henkilöstöstä ja toiminnasta, osasta ensihoidon tietoja, sosiaalihuollosta, vanhuspalvelujen henkilöstömitoituksesta ja kotihoidon riittävästä, perusterveydenhuollon hoitoon pääsystä, Kanta-palvelusta saatavista laboratoriotiedoista sekä valvonnasta. Valtavassa kehitetään myös tiedonhallintaratkaisuja, jotka mahdollistavat tiedon siirtymisen eri viranomaisten välillä.

Hankkeen päättyessä Valtava-projekteja oli 14.

Useassa Valtava-projekteissa oli varsin kunnianhimoiset tavoitteet, mikä heikensi tavoitteisiin pääsyä. Osin tavoitteita jäi saavuttamatta projekteissa esiintyneiden resurssi- ja aikatauluongelmien vuoksi. Alkusyksyn 2022 suunnitelmista siirryttiin varsin lyhyessä ajassa tyypistettyyn hankekauteen vuoden 2023 osalta, jolloin tavoitteita priorisoitiin tai niiden saavuttamisaikataulua kiihdytettiin.

Monet Valtava-hankkeen tavoitteet vaativat yhteistyötä useiden tahojen kanssa ja yhteistyön organisoiminen olisi vaatinut vielä enemmän aikaa ja sitoutumista eri tahoilta. Yhteisten tavoitteiden määrittäminen ja niiden kommunikointi osallistuvien organisaatioiden kesken ei aina onnistunut parhaalla mahdollisella tavalla. Ohjelmatoimisto ja yhteinen rahoitus turvasivat ja vahvistivat omalta osaltaan yhteistyötä. Ohjelmaan liittyvä päätöksenteko hidasti välillä projektien etenemistä.

Työ on useassa projektissa vielä kesken, mutta työssä on päästy hyvään alkuun ja vauhtiin. Urauurtaavaa on mm. tiedonsiirtorajapinnan hyödyntäminen - esimerkiksi Valviran ja THL:n välisiin säännöllisiin tietotoimituksiin on rakennettu kahdensuuntainen tiedonsiirtorajapinta, jonka avulla molemmat osapuolet voivat saada jatkossa tiedot ajantasaisina käyttöönsä niin, että tietojen hyödyntäminen omissa tehtävissä ja prosesseissa on mahdollista. Toisaalta on tunnustettu, että monia tietotuotantoprosessin osia tulee entisestään ketteröittää esimerkiksi Kelassa ja THL:ssä, kun rakenteisen tiedon määrä kasvaa. Tämä vaatii entistä tiiviimpää yhteistyötä ja suunnittelua kansallisten toimijoiden kesken.

Myös tietotuotannossa on otettu merkittäviä kehitysaskelia. Esimerkiksi sosiaalihuollon osalta on onnistuttu toteuttamaan edellytyksiä sosiaalihuollon uuden seurantarekisteritiedonkeruun käynnistämiseksi vuonna 2023, pilotoimaan asiakastiedon arkistoa seurantarekisterin tietolähteenä sekä yhtenäistämään sosiaalihuollon ensiö- ja toisiokäytön tietorakenteita ja ohjeistuksia. Tietopohjan laajentaminen antaa nykyistä merkittävästi paremmat lähtökohdat vaikuttavuusperusteiseen tietojohdantamiseen niin hyvinvointialueilla kuin kansallisella tasolla, kun jatkossa on käytössä kattavat tiedot sosiaalihuollosta. Sosiaalihuolto on kustannuksiltaan noin puolet sosiaali- ja terveystalv palveluista. Viime kädessä hyödyt realisoituvat siinä vaiheessa, kun tietoja voidaan hyödyntää päätöksenteossa ja toimenpiteitä onnistutaan kohdentamaan tarpeen mukaisesti.

Kuten vuosina 2020–2021, hankkeen toiminta ei aina optimaalisesti linkittynyt linjaorganisaatioiden tekemiseen, vaikka ylimmän johdon tuki tekemiselle onkin ollut vahva. Osassa projekteja toiminta hidastui esimerkiksi puuttuvien ICT-resurssien vuoksi. Myös arkkitehtuuritason muutokset aiheuttivat sen, ettei kaikkiin tavoitteisiin päästy. Uraauurtavissa hankkeissa tuleekin myös jatkossa olla rohkea ja edistää tavoitteita epävarmuustekijöistä huolimatta, ja hyväksyä, ettei kehitystyö ole aina kovin suoraviivaista.

Kansallisten toimijoiden yhteistyön lisäksi kasvoi myös yhteistyö järjestämisvastuun ottaneiden hyvinvointialueiden sekä järjestelmätoimittajien kanssa. Uudessa toimintaympäristössä yhteistyötä voidaan myös tiivistää ja esimerkiksi hoitopääsytiedon osalta on jo nähtävissä, että alueet ovat jo aktivoituneet mm. tiedon laadun parantamisen osalta. Verkostotyö sekä hyvinvointialueiden välillä että niiden sisässä on edistänyt myös kansallista tietotuotantoa.

Jatkon kannalta projektikohtaiset tavoitteet tulee priorisoida hanketasolla, jotta toisistaan riippuvien projektien mahdollisesti keskenään ristiriitaiset prioriteetit eivät vaarantaisi niiden etenemistä. Tavoitteita tule entisestään priorisoida ja kirkastaa. Tulevissa tietovarastointi- ja tietojen kehitysprojekteissa tulisi pyrkiä arvioimaan työresurssin riittävyyttä ennakoivasti.

5.1.2. Tietotuotantolinjojen kehittäminen Valtavassa

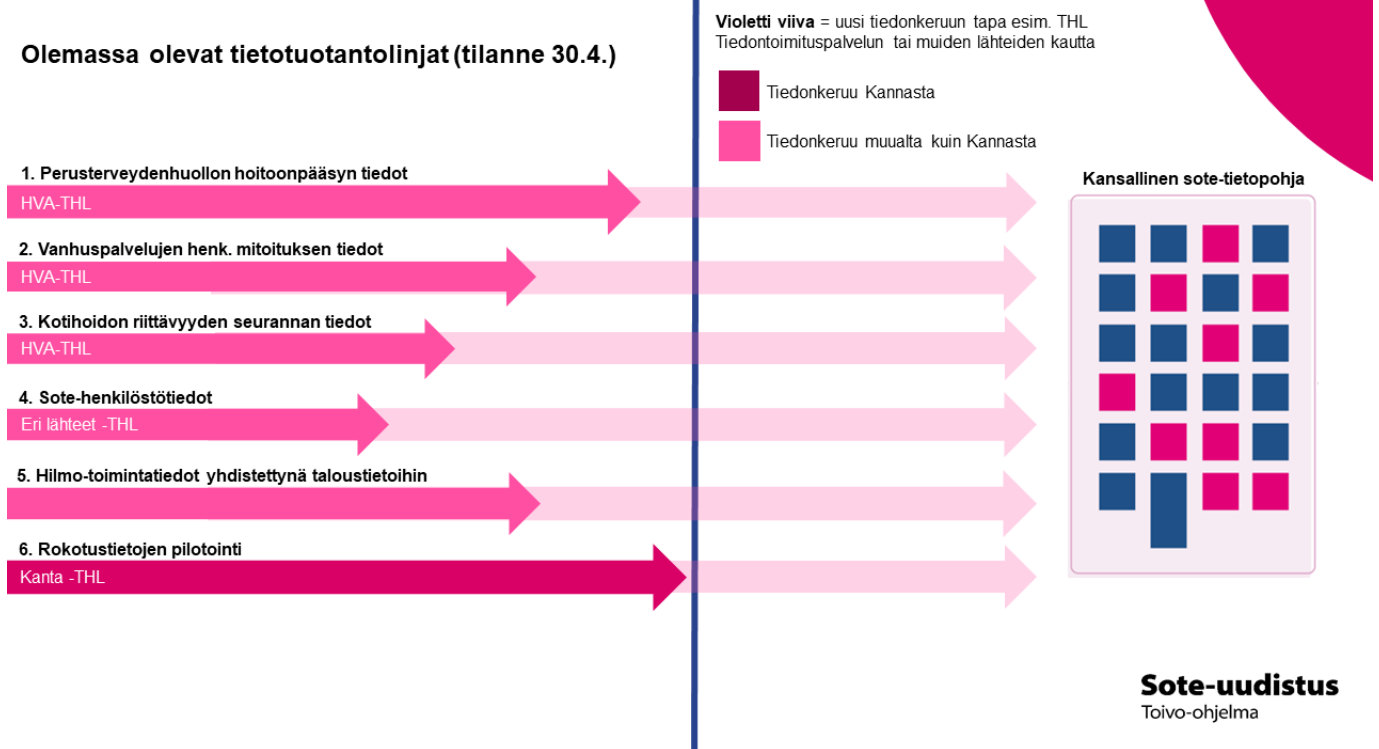
Tietotuotannon osalta Valtavassa kehitettiin sekä olemassa olevia että toteutettiin uusia tietotuotantolinjoja. Alla oleviin kuvioihin on vielä tiivistetty kansallisen sote-tietopohjan uudistamisessa saavutetut tavoitteet tietotuotannon näkökulmasta. Kuvat auttavat hahmottamaan, millaista tietotuotantoa Valtavassa on kehitetty ja toisaalta sitä, mihin saakka hankkeen päättyessä on päästy. Kuviot eivät kuitenkaan kuvaa esimerkiksi siirtyvän datan määrää.

Uudet tietotuotantolinjat (tilanne 30.4.)

Kuva 5. Valtava-hankkeet kehitettyjen uusien tietotuotantolinjojen käynnistymisen tilanne 30.4. Maali-viivan ylittäneet tiedonkeruut ovat käynnistyneet. Tummanpunaisella kuvat tiedonkeruut tulevat Kanta-palveluista.

Olemassa olevat tietotuotantolinjat (tilanne 30.4.)

Kuva 6. Olemassa olevien tietotuotantolinjojen kehityksen tilanne 30.4. Maaliviiva kuvaa tilannetta, jossa uudistettu tiedonkeruu on jo alkanut.

Valtavassa saatiin uudistettua monta erisisältöistä tietotuotantolinjaa. Yhdeksän uutta tietotuotantolinjaa (kuva 4) ovat tuotannossa toukokuussa 2023. Sosiaalihuollon asiakkuus- ja palvelutietojen siirtoa on pilotoitu kertatoimituksina Kelan Kanta-palveluista THL:lle vuoden 2022 alusta alkaen. Jatkuva tiedontoimitus Kannasta alkaa keväällä 2023. THL alkaa kerätä hyvinvointialueilta tietoja keväällä 2023 THL Tiedontoimituspalvelun kautta. Tiedonkeruu tapahtuu täysin Kannan kautta siinä vaiheessa, kun kaikki hyvinvointialueet ovat liittyneet Kantaan sosiaalihuollon asiakastietojen arkistonin osalta. Nykyisistä sosiaalihuollon tiedonkeruista voidaan luopua vaiheittain.

Diabeteslaboratoriotietoja on siirretty kertatoimituksina THL:lle Kelan Kanta-palveluista vuoden 2022 alusta alkaen. Vuoden 2023 alussa on saatu toinen kertatoimitus. Tartuntatautien HIV-, HCV-, TBE-laboratoriotietojen kertapoiminta THL:lle Kelan Kannasta vuoden 2023 alussa sisältäen diagnoosi, e-resepti- ja erityiskorvaustiedot. Laboratoriotietojen jatkuvan toimituksen aikataulu Kannasta THL:ään on auki Kanta-tietoaltaan tiedonpoiminnan automatisoinnin keskeneräisyyden takia. Diabeteksen osalta laboratoriotiedot saadaan todennäköisesti siirrettyä 31.5.2023 mennessä, tartuntatautien osalta aikataulu on vielä täsmentymättä.

Ensimmäiset ensihoidon potilastiedot saatiin Kannasta 2022 THL:ään, toiset tiedot maaliskuussa 2023. Tämän jälkeen tiedonsiirto inkrementaalisesti joka kuun 5. päivä edellisen kuukauden tietojen osalta. Potilastietoja saadaan tällä hetkellä pääosin Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon hyvinvointialueilta. KEJOsta saatavien muiden tietojen (poislukien potilastiedot) toimitus THL:lle odottaa teknisen tiedonsiirtoratkaisun valmistumista, jonka Valtori toteuttaa 30.4. mennessä.

Valvontatilastoinnin (valvontaviranomaisten itse tuottaman valvontatiedon) laatua on parannettu. Perusterveydenhuollon hoitoonpääsyn ja vanhuspalvelujen henkilömitoituksen tietoja siirretään THL:ltä Valviralle uuden tiedonsiirtoratkaisun avulla. Sote-ammattihenkilötiedot siirtyvät ensimmäisinä Valviralta THL:ään, kun teknisesti mahdollista (ajankohta varmistuu huhtikuussa).

Rakeenteellisen sosiaalityön tietotuotannon mallia valmistellaan ja tietotarpeita kartoitetaan. Tietotuotanto on mahdollista, kun sosiaalihuoltoa koskevat tiedot ovat kansallisesti saatavissa.

Kansallisen sote-valmiuden tilannekuvan tietotuotanto on käynnistynyt tammikuussa. Valmiuskeskukset toimittavat viikoittain tietoa hyvinvointialueilta THL:lle, joka ylläpitää tilannekuvaa tilannekuvaryhmälle.

THL on saanut sote-taloustietoja Valtiokonttorilta toukokuusta 2022 lähtien. Ensimmäiset vuoden 2021 ennakkotiedot julkaistiin vuonna 2022 kesäkuussa ja lopulliset tiedot joulukuussa. Vuoden 2022 ennakkotiedot julkaistaan kesällä ja lopulliset syksyllä 2023.

Lisäksi Valtava-hankkeessa on kehitetty jo olemassa olevia tietotuotantolinjoja. Perusterveydenhuollon hoitoonpääsyn uudet tietosisällöt (Avohilmo) ja Hoidon tarpeen arvioinnin tulos -luokitus on julkaistu koodistopalvelimessa ja Hilmo-oppaassa. Alueita on tuettu kirjaamisen kehittämisessä. Hoitoonpääsyn tietoja ryhdytään keräämään uuden THL Tiedontoimituspalvelun avulla vuoden 2023 aikana. Raportointia valmistellaan vastaamaan uutta hoitotakuulakia, joka astuu voimaan vaiheittain alkaen 1.9.

Vanhuspalveluiden ympärivuorokautisen hoidon henkilöstömitoituksen tiedonkeruuta THL Tiedontoimituspalvelun kautta pilotoidaan parhaillaan hyvinvointialueiden ja yksityisten toimijoiden kanssa. Jatkuva tiedontoimitus uuden palvelun kautta mahdollistuu vuonna 2024, jonka jälkeen erillistiedonkeruista voidaan luopua porrastetusti. Kotihoidon riittävyyden kansallista vertailukelpoista tietosisältöä kehitetään uuden vanhuspalvelulain mukaisesti kansallista tilastointia, valvontaa ja hyvinvointialueiden tiedolla johtamista varten. Tiedonkeruuta ja -toimitusta automatisoidaan THL Tiedontoimituspalvelun avulla vuoden 2024 puolella.

Sote-henkilöstötietoja ja niiden ajantasaisuutta kehitetään. Tavoitteena on saada tarkka kuva sote-henkilöstöstä Suomessa. Myöhemmin tietoja yhdistellään talous- ja toimintatietoihin sote-palvelujärjestelmän vaikuttavuuden arvioimiseksi. Tällä hetkellä määritellään tietotarpeita: mitä tietoa on olemassa ja missä, miten tiedot olisivat käytettävissä nopeammin. TerveysHilmossa, Avohilmossa ja Sosiaalihilmissä olevien toimintatietojen (esim. hoitajaksot, hoitopäivät, avokäynnit) yhdistämistä taloustietoihin pilotoidaan. Tavoitteena on selvittää toimintatietojen kustannukset (esim. yhden lääkärikäynnin hinta). Tänä vuonna julkaistaan yhdistetyistä tiedoista indikaattorit ja tilastokuutiot.

Rokotusrekisteritietojen siirtoa Kannasta THL:lle pilotoitiin vuonna 2021. Pilotointi osoitti, että rokotustietojen kattavuus Kannasta tuotettuna oli vain noin 40 % puutteellisesta rakenteisesta kirjaamisesta johtuen. Tiedonkeruu jatkuu tästä syystä Hilmoista. Pilotista saatujen kokemusten perusteella Kanta-palvelujen Potilastiedon arkistoon tallennettavien asiakirjojen muotoa muutettiin niin, että koronarokotustodistukset pystyttiin kattavasti muodostamaan arkistoon tallennetuista tiedoista. Pilotti toimi pohjana PTA:n tietojen hyödyntämiselle toisiokäytössä (esim. diabetesrekisteri, epidemiaseuranta).

6 Toivo-ohjelman tuotokset

6.1. Toivo-ohjelman tuotokset

Tässä luvussa on kuvattu Toivo-ohjelmassa toteutuneet ohjelmatason tuotokset. Varsinaiset ohjelman tavoitteita edistävät tuotokset on toteutettu hanke- ja projektitasolla ja ne on kuvattu tarkemmin tämän raportin luvuissa 7 ja 8.

Ohjelman aikana on toteutettu erillisiä selvityksiä tukemaan ohjelman tavoiteasetantaa ja toimeenpanoa. Alla olevassa taulukossa on kerrottu tarkemmin näiden tuotosten ja erillisselvitysten sisällöstä.

Muut tuotokset/ Erillisselvitys	Kuvaus
Järjestötieto hyvinvointialueiden tietojohdamisessa	<p>Selvitystyön tavoitteena on tunnistaa sosiaali- ja terveysalan järjestöjen mahdollisuudet tuottaa tietoa hyvinvointialueiden johtamisen, arvioinnin ja ohjauksen tietotarpeisiin. Selvityksessä kuvataan järjestöjen ja hyvinvointialueiden uutta, muotoutumassa olevaa kumppanuuskenttää, hyvinvointialueiden ja järjestöjen tiedonhallinnan ja tietojohdamisen yhteisiä haasteita sekä sote-järjestöjen nykyisiä tiedontuotantotapoja ja niiden kehittämistarpeita.</p> <p>Selvityksessä on kymmenen näkökulma- ja yhdeksäntoista toimenpidesuosituksia hyte-työn syventämiseksi, yhteisötalouden tarkastelemiseksi ja käyttäjä- ja asiantuntijatiedon hyödyntämiseksi tiedon avulla.</p> <p>Linkki julkaisuun: Järjestötieto hyvinvointialueiden tietojohdamisessa – Selvityshenkilöiden raportti kansalaisyhteiskunnasta saatavan tiedon hyödyntämisestä sosiaali- ja terveydenhuollossa (valtioneuvosto.fi)</p>
Tiedä ensin, johda sitten: Sote-tietojohdamisen osaamistarpeet sekä kansallisen koulutuksen ja tutkimuksen nykytila	<p>Selvitys kuvaa sote-tiedolla johtamisen, osaamisen ja tutkimuksen nykytilaa Suomessa sekä tarjoaa näkökulmia kansallisen ja alueellisen johtamisen, ohjauksen ja valvonnan eri käyttötarkoituksiin.</p> <p>Selvityksen lähtökohtana on toiminut eduskunnan kesällä 2021 hyväksymä sote-järjestämislaki, joka edellyttää hyvinvointialueiden väestön hyvinvoinnin ja terveyden seuraamista, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelun tarpeen, saatavuuden, laadun, vaikuttavuuden ja yhdenvertaisuuden mittaamista sekä palveluiden yhteensovittamista ja kustannuksien seuranta.</p> <p>Linkki julkaisuun: Tiedä ensin, johda sitten: Sote-tietojohdamisen osaamistarpeet sekä kansallisen koulutuksen ja tutkimuksen nykytila (valtioneuvosto.fi)</p>
Kanta-tietoallasta koskeva selvitysraportti	<p>30.10.2020 julkaistiin Ari Hovi Oy:n ja QMS Nordic Oy:n toteuttama ja ohjelman pyynnöstä tehty selvitys Kanta-tietoaltaan kehityksen tilanteesta. Toimeksiannossa arvioitiin, olisivatko Kanta-tietoallas toteutus, sen arkkitehtuuri ja hallintamalli sopivia myös tavoitellulle kansalliselle tietoalustalle. Kehityksen hitaus, laatuhaasteet, pirstaleinen rahoitus ja ohjaus sekä lainsäädännön rajoitteet todettiin olevan keskeisiä kehittämiseen vaikuttaneita tekijöitä.</p>

Muut tuotokset/ Erillisselvitys	Kuvaus
Johtamisen ja ohjauksen tiedonhallinnan kansainvälinen vertailuselvitys	Osana Toivo-ohjelmaa toteutettiin kansainvälinen vertailuselvitys (3/2021) julkisen sosiaali- ja terveystalouden ohjauksen, valvonnan ja johtamisen tiedontuotantotavoista valituissa vertailumaissa, painotuen terveydenhuoltoon. Selvityksessä keskityttiin tiedolla johtamisen kannalta keskeisiin julkisiin kansallisen ja alueellisen tason toimijoihin sekä tiedolla johtamisen näkökulmasta tärkeisiin ei-operatiivisiin tietoihin (esim. laatu, vaikuttavuus, kustannukset). Selvityksen vertailumaat olivat Ruotsi, Norja, Tanska, Englanti (UK) ja Kanada. Selvityksen tarkoituksena oli luoda yleiskuva vertailumaiden tilanteesta ja nostaa esiin esimerkkejä, joiden tarkemmasta tarkastelusta voisi olla erityisesti hyötyä tiedolla johtamisen kehittämisessä Suomessa.
Toivo-ohjelman ulkoinen väliarviointi	Toivo-ohjelman väliarvioinnin toteutti keväällä 2022 Owal Group Oy sosiaali- ja terveysministeriön tilauksesta. Arviointi on kiinteä osa ohjelman toteutusta ja sen tarkoitus on ollut tukea ohjelmaa sen tavoitteiden saavuttamisessa tuottamalla tietoa ohjelmatyön jatkokehittämisen pohjaksi. Linkki väliarviointiin: Microsoft Word - sr Toivo raporttiluonnos.docx (soteuudistus.fi)
Toivo-ohjelman ulkoinen loppuarviointi	Toivo-ohjelman loppuarvioinnin toteutti keväällä 2023 Owal Group Oy sosiaali- ja terveysministeriön tilauksesta. Loppuarviointi valmistuu kesällä 2023.
Infopaketti	Infopaketti on kooste Toivo-ohjelman tuotoksista. Infopaketin on tarkoitus tarjota eri sidosryhmille tietoa Toivo-ohjelmassa tehdystä työstä ja suhteuttaa se ohjelman ja sote-uudistuksen tavoitteisiin. Paketti sisältää sekä Valtava-infopaketin että Virta-infopaketin hankkeiden tuloksista. Infopaketti tullaan päivittämään kesän 2023 aikana. Linkki julkaisuun: Työkaluja sote-tiedon tuottamiseen ja hyödyntämiseen (soteuudistus.fi)
Arkkitehtuurin nykytilan kuvaus	Toivo-arkkitehtuurin nykytilan kuvauksen laatiminen käynnistettiin STM:n toimesta 27.1.2023. Arkkitehtuurikuvaus keskittyy kuvaamaan nykytilan 30.4.2023 tilanteessa, ja antaa myös näkymää jatkokehitykseen projekteittain.

Taulukko 3. Toivo-ohjelman muut tuotokset ja erillisselvitykset

6.2. Esimerkkejä Toivo-ohjelman tuotoksista käyttötapauksina

Valmistuttuaan Toivo-ohjelman hankkeiden tuotokset näkyvät hyvinvointialueiden ja kansallisten viranomaisten jokapäiväisessä työssä. Seuraavassa Toivo-ohjelman tuotoksia kuvataan kolmen käyttötapauksen kautta: hyvinvointialueiden tiedolla johtaminen, THL:n asiantuntija-arviot sekä valvontaviranomaisen tietoon perustuva valvonta.

6.2.1. Käyttötapaus hyvinvointialueiden tiedolla johtaminen

Käyttötapaus: Tietoon perustuva johtaminen hyvinvointialueilla lisää toiminnan vaikuttavuutta ja hillitsee kustannuskehitystä

	<p>1. Hyvinvointialueen ammatillaiset tekevät työssään kirjauksia asiakas- ja potilastietojärjestelmiin. Lisäksi alueiden arjessa syntyy tietoa talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmiin. Väestötieto mukaan lukien hyvinvointialueilla on käytettävissä kattava tietopohja johtamisen tiedon valmisteluun.</p>		<p>4. Hyvinvointialue käyttää tietoa hyvinvointialueen johtamisessa ja ohjauksessa. Näin pystytään vastaamaan väestön palvelutarpeisiin ja kohdentamaan käyttöön olevat voimavarat kustannustehokkaasti ja vaikuttavasti.</p>
	<p>2. Järjestämisen tietomallin pohjalta, kansalliset strategiat, tavoitteet, suositukset ja lakitaustat sekä sote-järjestäjän tehtävien vaatimukset huomioiden tunnistetaan sote-johtamisen tietotarpeet. Sidosryhmäyhteistyöllä varmistetaan kansallisesti linjaka johtamisen tietokokonaisuus.</p>		<p>5. Tiedolla johtaminen parantaa palvelujen asiakaslähtöisyyttä, väestön hoito- ja palveluketjujen sujuvuutta sekä yhdenvertaisuutta hyvinvointialueella. Tiedon avulla sote-järjestäjän on mahdollista ennakoita toiminnan muutoksia ja parantaa toiminnan tuottavuutta.</p>
	<p>3. Raportoinnin ja analytiikan käyttötapauskvausten ja käsitelmien avulla hyvinvointialueella voidaan muodostaa omiin johtamisen tietojärjestelmiin järjestämislain 29§:n mukaiset tiedot johtamisen tueksi.</p>		<p>6. Reaaliaikainen, yhdessä määritelty johtamisen tieto mahdollistaa valvontatehtävän, alueiden välisen vertailun sekä järjestämislain 29§ mukaisen vuotuisen selvityksen antamisen THL:lle ja STM:lle.</p>

Kuva 7. Käyttötapaus hyvinvointialueiden tiedolla johtaminen

Sote-uudistuksen tavoitteiden toteuttaminen edellyttää hyvinvointialueilla toiminnan ja organisoinnin muutosta. Jotta hyvinvointialuetta voidaan johtaa, toiminnan toteutumista ja muutosten vaikutuksia ja vaikuttavuutta on mahdollista seurata ja tarvittaessa muuttaa toiminnan suuntaa, tarvitaan ajantasaista ja luotettavaa tietoa.

Hyödyt hyvinvointialueille:

- Hyvinvointialueilla on valmiit rakenteet ja verkostot tietojohdamisen kehittämiseen kansallisesti yhtenäisellä tavalla. Yhteistyöllä on vältetty päällekkäistä työtä sekä pystytty jakamaan parhaita käytäntöjä ja kasvattamaan tietojohdamisen kyvykkyyttä.
- Tietosuojan ja -turvan mahdollistava Virta-arkkitehtuuri on hyvinvointialueiden hyödynnettävissä.
- Hyvinvointialueille on luotu määrittelyjä, malleja ja välineitä järjestämislain 29. §:n mukaisen vertailukelpoisen johtamisen tiedon tuottamiseen.

6.2.2. Käyttötapaus THL:n asiantuntija-arvioinnit

Käyttötapaus: KUVA 2.0. -mittaristo tukee vaikuttavuusperusteista arviointia ja ohjausta

1.		Uusi KUVA 2.0 -mittaristo vastaa järjestämislaissa THL:n asiantuntija-arvioinnille asetettuihin vaatimuksiin. Mittariston avulla voidaan arvioida mm. sote-palvelujen laatua, kustannuksia ja vaikuttavuutta entistä paremmin.	4.		STM hyödyntää THL:n asiantuntija-arvioita vuosittaisissa ohjausneuvotteluissaan hyvinvointialueiden kanssa. Hyvinvointialueiden tietojen vertailukelpoisuus luo edellytyksen vaikuttavuusperusteiselle ohjaukselle.
2.		Mittariston tietopohja on entistä kattavampi ja laadukkaampi. Indikaattorien määrää on rajattu ja ne kuvaavat sote-palvelujärjestelmän keskeisiä ulottuvuuksia tasapainoisesti.	5.		Hyvinvointialueet voivat hyödyntää raporttia strategisessa suunnittelussaan. Tietoon perustuvassa päätöksenteossa hyödynnetään laaja-alaisesti palvelujen käytöstä ja kustannuksista kertyvää tietoa.
3.		THL:n arviointipäällikkö hyödyntää mittaristoa tehdessään johtopäätöksiä sote-palveluiden tilasta. Arvioinneissa otetaan kantaa mm. siihen, miten palveluiden saavutettavuus, saatavuus ja integraatio ovat toteutuneet.	4.		Hyvinvointialueiden rahoitus määräytyy tarveperusteisesti. Hyvinvointialueet kohdentavat saamansa rahoituksen vaikuttavasti vastaamaan väestön palvelutarvetta.

Kuva 8. Käyttötapaus THL:n asiantuntija-arvioinnit

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarvetta, saatavuutta, laatua, kustannuksia ja vaikuttavuutta arvioidaan vuosittain **THL:n asiantuntija-arvioinneissa** järjestämislain 30 § mukaisesti.

Asiantuntija-arvioinnit vastaavat tarpeeseen tunnistaa sote-palvelujärjestelmän vaikuttavuutta. Arvioinneissa hyödynnetään uusittua KUVA-mittaristoa.

Uudistetun KUVA-mittariston hyödyt:

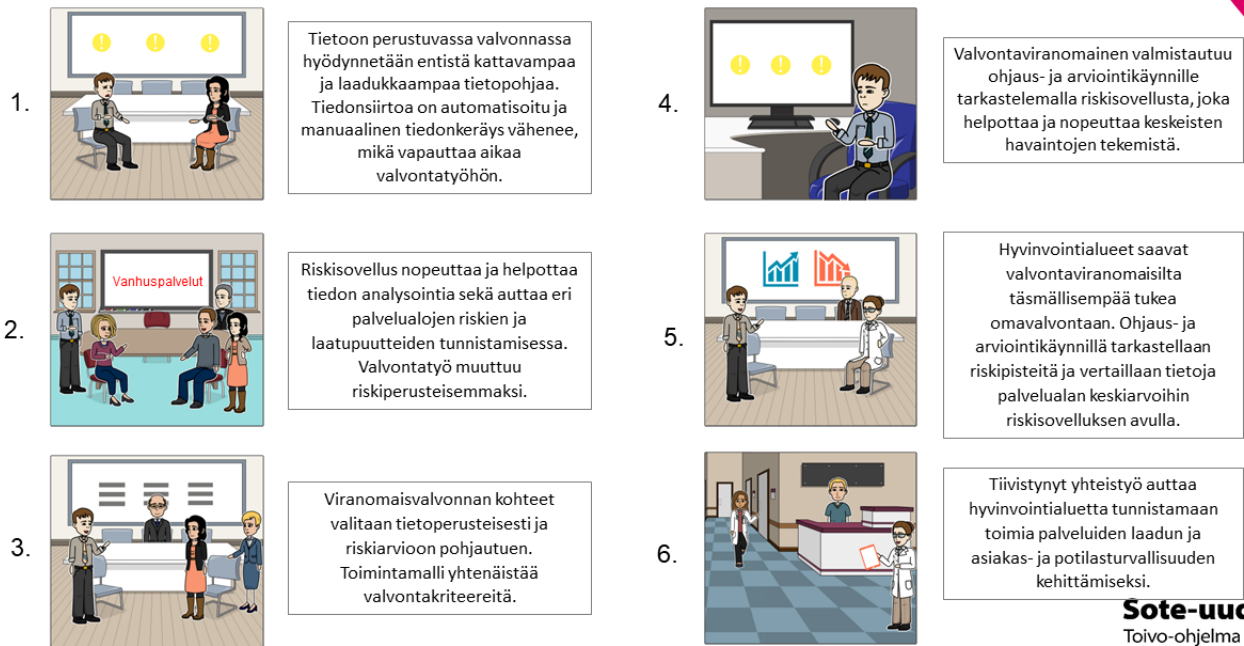
- mittariston tietopohja on entistä kattavampi ja laadukkaampi
- karsittu ja tasapainotettu mittaristo kuvaa monipuolisesti sote-palvelujärjestelmän ulottuvuuksia
- mittarien valinta pohjautuu ohjauksen ja arvioinnin mallinnettuun tietotarpeeseen, jota kuvataan päättelyketjujen avulla

mittaristoa on yhteensovitettu kuntien ja hyvinvointialueiden käyttämän vähimmäistietosisällön kanssa

Sosiaali- ja terveysministeriö hyödyntää THL:n asiantuntija-arvioita sote-palvelujärjestelmän kansallisessa ohjauksessa. järjestämislain 24 § mukaisissa neuvotteluissaan hyvinvointialueiden kanssa.

6.2.3. Käyttötapaus viranomaisvalvonta

Käyttötapaus: tietoon perustuvan valvonnan toimintamalli lisää asiakas- ja potilasturvallisuutta

Sote-uudistus
Toivo-ohjelma

Kuva 9. Käyttötapaus viranomaisvalvonta

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen laadun ja yhdenvertaisuuden toteutumista hyvinvointialueilla tuetaan omavalvonnan ja viranomaisvalvonnan keinoin.

Valvontaviranomaisten tietoon perustuva valvonta vastaa tarpeeseen tunnistaa ja ennakoida nykyistä paremmin ja aiemmin sosiaali- ja terveydenhuollossa esiintyviä riskejä ja puutteita asiakas- ja potilasturvallisuudelle.

Tietoon perustuva valvonta:

- hyödyntää entistä kattavampaa ja laadukkaampaa tietopohjaa
- tiivistää viranomaisten sekä hyvinvointialueiden ja valvontaviranomaisten välistä yhteistyötä
- yhtenäistää valvontaviranomaisten toimintatapoja
- tukee hyvinvointialueiden omavalvontaa nykyistä paremmin.

Valvonnan tuottamaa tietoa sosiaali- ja terveydenhuollon yhdenvertaisesta toteutumisesta hyvinvointialueilla hyödynnetään THL:n asiantuntija-arvioissa sekä STM:n ohjauksessa.

7 Virta-hankkeen tuotokset

7.1 Toteutuneet tuotokset

Virta-hankkeen työtä on toteutettu STM:n ohjauksessa. Hyvinvointialueet ovat resursoineet omaa työtään sote-rakennemuutostusta tukevalla alueellisen valmistelun valtionavustuksella sekä uudistukseen liittyvällä ICT-muutosrahoituksella, ja koordinaatiovastuu on ollut DigiFinland Oy:llä. Virta-hankkeen työ on noudatellut edellä kuvattujen hyvinvointialueille myönnettyjen rahoitusten vaatimuksia sekä menettelyiltään että sisällöiltään. Yksi keskeinen rooli varsinaisten sisältövalmistelujen lisäksi Virta-hankkeessa on ollut tietojohtamisen työn koordinaatio, vuoropuhelun mahdollistaminen sekä hyvien käytäntöjen jakaminen.

Virta-hankkeen alkuvaiheessa toteutettiin hyvinvointialueille tietojohtamisen kypsyystason arviointi. Arviointimallin pohjalta valmisteltiin kehittämissuunnitelmamalli, jonka mukaisesti hyvinvointialueet suunnittelivat ja aikatauluttivat tietojohtamisen kehittämistyötään.

Virta-hankkeessa on hyvinvointialueiden kanssa yhteistyössä tunnistettu järjestämistehtävän tasolla tarvittavaa tietopohjaa sekä tuotettu kansallisiin määrittelyihin perustuvia sisältökuvauksia tiedon tuottamiseen. Virta-hankkeessa tehtävän yhteistyön hyvinvointialueilta säästyy resursseja määrittelytyön tekemisestä. Yhteisillä määrittelyillä tuotettu tieto muodostuu hiljalleen vertailukelpoiseksi. Kansallisten määrittelyjen käyttämisellä osaltaan varmistetaan sitä, että hyvinvointialueiden johtamisen tieto ja kansallisen arvioinnin ja ohjauksen tieto muodostuvat yhteneviksi.

Taulukko 4. Virta-hankkeen päätuotokset, linkit tuotoksiin ja tuotosten kuvaukset.

Päätuotos	Kuvaus
Yhteistyörakenne tietojohtamisen kansalliseen kehittämiseen hyvinvointialueiden kesken Lisätietoa Virta-hankkeesta - DigiFinland	Virta-työssä on ollut tiiviisti mukana hyvinvointialueiden edustajia ja iso joukko kansallisia toimijoita erilaisilla työryhmäkokoonpanoilla. Pysyvin rakenne on ollut koko hankkeen ajan toiminut Virta-tietojohtamisen verkosto. .
Hyvinvointialueiden tietojohtamisen kyvykkyyden arviointi Tietojohtamisen arviointimallikyselyn tulosten yhteenveto (digifinland.fi)	Kaikille hyvinvointialueille toteutettiin hankkeen ensimmäisenä vuotena Helsingin ja Tampereen yliopistoiden, NHG:n ja MDI:n valmistaman mallin mukainen tietojohtamisen kyvykkyyden arviointi. Malli muokattiin tekijöiden luvalla sopivaksi palvelemaan hyvinvointialueiden tilannekuvan selvittämistä.
Tietojohtamisen kehittämissuunnitelmallin valmistelu ja hyvinvointialueiden tuki kehittämissuunnitelman valmisteluun Raportit ja selvitykset - DigiFinland	Tietojohtamisen arviointimallin pohjalta valmisteltiin kehittämissuunnitelmamalli. Arviointituloksia hyödyntäen hyvinvointialueet suunnittelivat kehittämissuunnitelmaan tietojohtamisen työnsä etenemisen ja aikataulut.
Järjestämistehtävän tietojohtamisen tietoisuuden lisääminen ja hyvien käytäntöjen jakaminen Lisätietoa Virta-hankkeesta - DigiFinland	Virta-hankkeen aikana on järjestetty useita koulutus- ja keskustelutilaisuuksia järjestämistehtävän tietojohtamiseen liittyen. Lisäksi on jaettu hyviä käytäntöjä.

Päätuotos	Kuvaus
<p>Virta-arkkitehtuurin käyttöönoton tuki ja kehitys</p> <p>Virta-arkkitehtuuri - DigiFinland</p>	<p>Virta-arkkitehtuurin avulla pyritään varmistamaan tietosuojan ja -turvan toteutumista hyvinvointialueiden tietojohdantamisen kokonaisratkaisujen rakentamisessa.</p>
<p>Raportoinnin ja analytiikan malli</p> <p>Raportoinnin ja analytiikan käyttötapauskuvaus - DigiFinland</p>	<p>Raportoinnin ja analytiikan malli luo pohjan johtamisen tietojen yhdenmukaiselle tuottamiselle. Se pitää sisällään käyttäjätarinan, lakitaustan, kuvauksen tietotarpeeseen vastaavasta tiedosta, mittarit ja indikaattorit sekä laskenta- ja käsittelysäännöt.</p>
<p>Käsittemallien toteutuksen malli</p> <p>Käsittemallit - DigiFinland</p>	<p>Käsittemallinnuksella tarkoitetaan menetelmää, jolla tietyn kohdealueen käsitteitä ja tietoja mallinnetaan toiminnan näkökulmasta, sovellus- ja tekniikkariippumattomalla tavalla. Tuloksena syntyy käsitteet ja niiden keskinäiset riippuvuudet kuvaava graafinen käsittemalli sekä käsitteiden määrittelyt, jotka perustuvat kansallisiin määrittelyihin.</p>
<p>Sote-tietopakettien jatkokehitys Organisaatioriippumattomaksi palveluluokitukseksi ja edelleen yhteyden luominen AURA-palveluluokitukseen</p> <p>Palveluluokitus - DigiFinland</p>	<p>Johtamisen vähimmäistieto tulee kytkeä yhteismitallisesti määriteltyyn palveluun, joka on kuvattu organisaatioriippumattomasti. Näin varmistetaan tietojen geneerisyys ja toistettavuus. Palveluluokituksessa huomioidaan sote-palveluja määrittävät lait ja asetukset. Kyseinen luokitus kytketään AURA-automatisoidun talousraportoinnin luokitukseen ja yhdessä valmistelluilla kohdentamissäännöillä varmistetaan vertailukelpoista tietotuotantoa hyvinvointialueilla.</p>
<p>Liiketoiminnan käsittemallit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Terveystieteiden huolto • Sosiaalihuolto • Yleiset käsitteet • Talous • Henkilöstövoimavarat <p>Käsittemallit - DigiFinland</p>	<p>Virta-hankkeessa on valmisteltu johtamisen tiedon tuottamiseen tarvittavat käsittemallit.</p>

Päätuotos	Kuvaus
<p>Tietosisältöjen sekä laskenta- ja käsittelysääntöjen määrittelyt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sosiaali- ja terveydenhuollon tarve • Väestön hyvinvointi ja terveys • Sosiaali- ja terveydenhuollon saataavuus • Sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset • Henkilöstövoimavarojen johtaminen (osa mm. tuottavuutta) <ul style="list-style-type: none"> ○ Henkilöstömitoitus (käsitemalli ja käyttötapauskäytäntö) • Sosiaali- ja terveyspalvelujen laatu <p>Raportoinnin ja analytiikan käyttötapauskäytäntö - DigiFinland</p>	<p>Virta-hankkeessa on valmisteltu järjestämislain vaatimusten mukaisia tietosisältöjä yhteistyössä hyvinvointialueiden ja kansallisten toimijoiden kanssa. Työssä on huomioitu kaikki meneillään oleva muu tietojohtamisen kehitystyö.</p>
<p>Vähimmäistietoasetusvalmistelu</p> <p>Lausunto - Lausuntopalvelu</p>	<p>Valmistelutyö asetussihteeristössä.</p>

7.2 Toteutumatta ja kesken jääneet tuotokset

Virta-hanke jatkaa nykyisellä rahoituksellaan vuoden 2023 loppuun saakka. Vuoden loppuun mennessä saavutetaan kuluvalle vuodelle toteutettavaksi suunnitellut tavoitteet. Vuodelle 2024 asetetut sisältötavoitteet jäävät meneillään olevalla hankekaudella toteuttamatta. Samoin valmisteltujen tietokokonaisuuksien testauksia jää tekemättä. Myöskään käyttöönoton tukea ei ehditä eikä pystytäkään toteuttamaan meneillään olevalla hankekaudella ajan ja resurssien puutteen ja toisaalta hyvinvointialueiden kyvykkyytilanteen vuoksi.

Taulukko 5. Toivo-ohjelmakaudella Virta-hankkeen toteutumatta ja kesken jääneet tuotokset ja niiden syyt.

Päätuotos	Kuvaus	Miksi tuotos on jäänyt kesken tai saavuttamatta?	Jatkuuko työ ja, jos niissä?
<p>Johtamisen tiedon sisältövalmistelut (sis. käyttötapauskuvaukset ja käsittemallit)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sosiaali- ja terveyspalvelujen laatu (osittain) • Sosiaali- ja terveydenhuollon yhdenvertaisuus • Asiakkaiden palvelujen yhteensovittaminen • Sosiaali- ja terveydenhuollon tuottavuus • Sosiaali- ja terveydenhuollon vaikuttavuus 	<p>Sisältövalmistelut kyseisiin tietosisältöihin siten, että tieto on tuotettavissa johtamisen käyttötarkoitukseen vertailukelpoisesti (käyttäjätarina, lakitausta, kuvaus tietotarpeeseen vastaavasta tiedosta, mittarit ja indikaattorit ja niiden laskenta- ja käsittelysäännöt sekä liiketoiminnan käsittemallit ja tekniset käsittemallit)</p>	<p>Työ on lähtökohtaisesti aikataulutettu toteutettavaksi useamman vuoden ajalle.</p>	<p>Virta-hankkeessa jatketaan työtä vuoden 2023 loppuun saakka ja toteutetaan kyseiselle vuodelle suunnitellut sisällöt eli laatu, yhdenvertaisuus ja palvelujen yhteensovittaminen</p>
<p>Asiakkuussegmentointi</p> <p>Vähimmäistietosisältö+hyvinvointialueiden+johtamisessa.pdf (soteuudistus.fi)</p>	<p>Valmisteltu asiakkuussegmentointia järjestämistehtävän tarpeisiin (tarkastelunäkökulmina asukkaat, asiakkuudet ja palvelut), perustana substanssilait.</p>	<p>Edellyttää kansallisesti yhteisen sopimuksen.</p>	<p>Jatketaan työtä 2023 loppuun saakka.</p>
<p>Valmisteltujen tietosisältöjen testaus</p>	<p>Tietosisältöjen määrittelyiden testaaminen on oleellinen osa johtamisen tietojen valmistelua. Raportoinnin ja analytiikan käyttötapauskuvauksen sisällöt ja käsittemallit testataan hyvinvointialueiden kanssa siten, että saadaan varmuus, että sisällöt ovat tuotettavissa hyvinvointialueilla yhteismitallisesti kaikista lähtöjärjestelmistä. Samoin testataan käsittemallien toimivuus.</p>	<p>Työ on lähtökohtaisesti aikataulutettu toteutettavaksi useamman vuoden ajalle. Hyvinvointialueiden kyvykkyyden tilanne on ollut vaihteleva ja siksi testauksia ei ole ollut mahdollista toteuttaa kattavasti.</p>	<p>Virta-hankkeessa vuoden 2023 loppuun saakka niiltä osin kun ehditään hyvinvointialueiden kyvykkyys tunnistaen.</p>

Päätuotos	Kuvaus	Miksi tuotos on jäänyt kesken tai saavuttamatta?	Jatkuuko työ ja, jos niissä?
<p>Valmisteltujen tietosisältöjen käyttöönoton tuki (tekniset käsitte-mallit)</p>	<p>Osana tietojen käyttöönoton tukea valmistellaan lähtöjärjestelmäkohtaiset tekniset käsitte-mallit. Käsitte-malleja jaetaan hyvinvointialueiden kesken siten, että kaikkien hyvinvointialueiden ei tarvitse itse toteuttaa käsitte-mallityötä tai hankkia sitä ostopalveluna. Näin myös tietosisällöt muodostuvat vertailukelpoisiksi.</p>	<p>Työ on lähtökohtaisesti aikataulutettu toteutettavaksi useamman vuoden ajalle.</p>	<p>Virta-hankeessa vuoden 2023 loppuun saakka niiltä osin, kun ehditään hyvinvointialueiden kyvykkyys tunnistaen.</p>

8 Valtava-hankkeen tuotokset

8.1 Toteutuneet tuotokset

Valtava-hankkeen projektikohtaisia tuotoksia on vuosien 2020–2021 ajalta kuvattu tarkemmin sekä Valtava-hankkeen [välitilinpäätöksessä](#) että projektikohtaisissa [raporteissa](#). Selkeyden vuoksi alaluvuissa 7.1. ja 7.2. on kuvattu Valtava-hankkeen tuotokset projekteittain kaudelta 1.1.2022-30.4.2023.

Kahden Valtava-projektin osalta ei ole syntynyt vielä varsinaisia päätuotoksia johtuen projektien kestosta. Sekä KUVA-mittarit 2.0 arvioinnin ja ohjauksen tarvitsema tietotuotanto -projektin että Väestön palvelutarpeen ennakointi edistyneiden tietojohdamisen ratkaisussa -projektin osalta työskentelyn kestosta johtuen projekteilla ei ole kesken tai saavuttamatta jättyneitä tuotoksia. KUVA- projektin osalta työsuunnitelman mukainen työskentely on saatu esitöiden ja 1-vaiheen osalta käyntiin. Tammi-kuussa 2023 käynnistyneen kaksivuotisen ennakoitiprojektin osalta jatketaan työskentelyä työsuunnitelman mukaisesti.

Taulukko 6. Valtava-hankkeen projektikohtaiset päätuotokset, mahdolliset linkit tuotoksiin ja tuotos-ten kuvaukset.

Projekti	Tuotos	Kuvaus
Valvonnan tarvitsema ja tuotettava tietotuotanto	Lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelujen valvonnan PoC	Loppuraportti, jossa kuvataan tehdyn kokeilun (PoC) tulokset
	THL-Valvira tiedonsiirtorajapinnan suunnittelu	Kuvaus tiedonsiirtoratkaisun teknisestä toteutuksesta
	Datapohjaisen valvonnan tietoarkkitehtuuri	Kuvaus karkealla tasolla datapohjaisen valvonnan tiedoista, tietolähteistä, tietovirroista ja tietorakenteista
	Valvontatilastointiluokat 1.1.2023 lähtien	Kuvaus tilastoinnissa käytettävistä tilastointiluokista ja niiden koodeista
	Valvonnan faktaalehti	Kuvaus datapohjaisen valvonnan ideasta ja tavoitteista sekä tietopohjasta viestintätarkeituksia varten.
	Datapohjaisen valvonnan toimintamallikuvaus	Kuvaus miten tietoon perustuvaa valvontaa toteutetaan viranomaisvalvonnan prosesseissa siihen sisältyvine vastuineen ja rooleineen.
	Tiedontuotantomallin kuvaus	Kuvaus valvontaviranomaisten tiedon tuottamisprosesseista siihen liittyvien vastuineen ja rooleineen.
	1.1.2023 uusitun valvontatilastoinnin toteutus Valviran ja Avien asianhallintajärjestelmiin	Uusitun valvontatilastointiluokituksen ja sen koodien toteutus asianhallintajärjestelmiin
	Laadullisen tiedon analyysi koneoppivien menetelmin	Kuvaus analyysin toteutuksesta ja tuloksista. Aineistona käytettiin yksityisen sote-palveluntuottajien lupapäätös -dokumenteja.

Projekti	Tuotos	Kuvaus
	Valviran tiedonhallintaratkaisun toteutus	Valviran tietovaraston (DW) laajennus, tietomallin kehitys, tietojen siirtojen toteutus lähdejärjestelmistä ja -rekistereistä, datapohjaista valvontaa tukevien raportointi- ja analytiikkasovellusten toteuttaminen Valviran QlikSense ohjelmistolla.
	THL-Valvira tiedonsiirtorajapinnan toteutus ja käyttöönotto	Tietokantareplikoinnin toteutus (palvelimet, tietoliikennevaukset, tietokantojen toteutus)
	THL-Valvira tiedonsiirtorajapinnassa välitettävien tietosisältöjen määrittely	Tietosisältöjen ja tietorakenteiden sekä tietomallien määrittely, jotta tiedot voidaan siirtää tiedonsiirtorajapinnassa
	Ensimmäinen versio riskisovelluksesta on tuotantokäytössä	Kehitetty, testattu ja käyttöön otettu QlikSense -ohjelmistolla toteutettu raportointi- ja analytiikkasovellus Valviran ja Avien valvonnan asiantuntijoiden käyttöön.
	Valvontatilastoinnin uudistetut raportit ovat tuotantokäytössä	Kehitetty, testattu ja käyttöön otettu QlikSense -ohjelmistolla toteutettu valvontatilastosovellus Valviran ja Avien valvonnan asiantuntijoiden käyttöön.
Sosiaalihuolto	Hallintopäätös Sosiaalihuollon seurantarekisterin tiedonkeruusta palvelun järjestäjille ja Hallintopäätös Kelalle	Sosiaalihuollon uudesta tiedonkeruusta annettu THL-lain mukainen hallintopäätös sosiaalipalvelujen järjestämisvelvollisille ja Kelalle
	Muutokset asiakastietomalliin on tehty soveltuvin osin toisiokäytön tarpeet huomioimiseksi	<ul style="list-style-type: none"> • Päivitykset luokituksiin <ul style="list-style-type: none"> ○ lastensuojelun sijoituspaikka ○ Lastensuojeluasian syy ○ Sosiaalipalvelu • Palvelun määrätietoa palvelupäätöksille <ul style="list-style-type: none"> ○ lääkäiden palvelupäätös ○ Lapsiperheiden palvelupäätös ○ Työikäisten palvelupäätös ○ Lastensuojelun palvelu- tai tukitoimipäätös ○ Päihdehuollon palvelupäätös ○ Vammaispalvelupäätös • Uusi asiakirjarakenne on julkaistu: <ul style="list-style-type: none"> ○ Toimeenpanopäätös hallinto-oikeuden ratkaisusta huostaanottoasiassa <p>Yhtenäistetty Lapsen ja perheen palvelutarpeen arvio muiden peruspalvelujen palvelutarpeen arvioiden kanssa</p>

Projekti	Tuotos	Kuvaus
	Tiedonkeruun muutokset on tehty ja julkaistu soveltuvin osin	<p>Julkaistu harmonisointityön pohjalta päivitetty tiedonkeruuohjeet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lapsen elatus ja huolto • Toimeentulotukirekisteri • Sosiaalipalvelujen toimintatilasto <p>Sosiaalihuollon hoitoilmoitusrekisteri</p>
	Sosiaalihuollon tiedonkeruun ohjeistus (versiot 1.0 ja 1.1.)	Seurantarekisterin tiedonkeruun ohjeet ja -kautuvat kahteen osaan ”Sosiaalihuollon seurantarekisterin - määrittelyt ja ohjeistus” kuvaa tiedonkeruun sisällön” ja ”THL:n uuden tiedon vastaanottoratkaisu” -julkaisussa kuvataan THL:n tiedon vastaanottoratkaisun tekninen ohjeistus
	Sosiaalihuollon tiedonkeruu-uudistuksen kehittämispolku	Julkaisussa kuvataan sosiaalihuollon tiedonkeruu-uudistuksen tulevien vuosien vaiheittainen kehittämispolku kohti tavoitetilaa. Kehittämispolku ohjaa sosiaalihuollon tiedonkeruu-uudistuksen toimeenpanoa ja sitä päivitetään uudistuksen edistyessä ja suunnitelmien tarkentuessa. Dokumentista julkaistiin vuoden 2022 projektin aikana 1 (5/2022) versio, jossa huomioitiin erityisesti hallintopäätöksien ja asiakastietolain voimaantulon aiheuttamat muutostarpeet.
	Selvitys " Kohti yhdenmukaisempaa sosiaalihuollon tietotuotantoa	Selvityksessä kuvataan sosiaalihuollon nykyisten tiedonkeruiden eri vaiheiden tehtävät ja niissä käytettävät työvälineet/järjestelmät, roolit ja niihin liittyvä osaaminen sekä esitys vaiheittaisesta siirtymästä kohti yhdenmukaisempaa tietotuotantoprosessia ja osaksi Sosiaalihuollon seurantarekisterin tiedonkeruuta.

Projekti	Tuotos	Kuvaus
	Viestintä	<p>Viestintäsuunnitelma ja viestinnän toteutus. Projektissa toteutettiin tiedonkeruu-uudistusta tukevia erilaisia viestintätoimenpiteitä kuten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tiedonkeruu-uudistuksen nettisivujen ylläpitäminen - Ohjeet tietojen toimittamiseen nettisivun laatiminen - Esityksiä erilaisissa tilaisuuksissa ja yhteistyöverkostoissa - Materiaalia toisiokäytöstä Rakenteisen kirjaamisen tuen tilaisuuksiin - THL uutisia ja nostoja tiedonhallinnan uutiskirjeisiin ja sosiaalisen median kanaviin <ul style="list-style-type: none"> · THL harmonisoi sosiaalihuollon tiedonkeruissa ja Kanta-palveluissa käytettävien tietorakenteiden yhteensopivuutta · Sosiaalihuollon järjestäjien toimitettava tietoja THL:lle vuodesta 2023 alkaen – uutta rekisteriä hyödynnetään sosiaalihuollon seurannassa · Sosiaalihuollon seurantarekisterin tiedonkeruuohjeet hyvinvointialueille on julkaistu · Solospelandets tid är förbi – dokumentationen inom socialvården blir enhetlig i hela landet · Sosiaalihuollon seurantarekisteri mahdollistaa viimein sosiaalipalveluiden yhdenvertaisen ja tehokkaan kehittämisen · Miljoonista asiakirjoista tilastotietoa - Kanta-palvelusta saadaan jo tietoa sosiaalihuollon kehittämiseen
	Rekisterin tietomalli ja asiakastiedon arkiston käsittely	<p>Sosiaalihuollon seurantarekisterin tietomallia päivitettiin Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistosta saatujen tietotoimitusten pohjalta ja luotiin aineiston käsittelyn toteutukset. (Linkki johtaa THL:n sisäisille sivuille)</p>

Projekti	Tuotos	Kuvaus
	Käyttöönoton tuen materiaalit ja tilaisuudet	<ul style="list-style-type: none"> Sosiaalihuollon seurantarekisteri-tilaisuus tietojen toimittajille: Sosiaalihuollon tiedonkeruu-uudistuksen ensimmäinen vaihe (23.2.2022) Tilaisuus tietojen toimittajille ja tietojärjestelmätoimittajille "Uusi tiedontoimituspalvelu THL 5.0 on ensimmäinen askel yhtenevään tapaan toimittaa tietoa THL:lle" (13.10.2022) Tiedontoimittajien työkokoukset (1.12.2022, 9.2.2023 ja 30.3.2023) Tiedontoimittajien tukiklinikat huhtikuussa 2023 viikoittain Toisiokäyttö osana Rakenteisen kirjaamisen tuen tilaisuuksia
Ensihoitopalvelun tietotutointo	Tiedonkeruu KEJO-järjestelmästä	Tiedonkeruu saavutti testausvalmiuden turvallisuusviranomaisten kenttäjohtojärjestelmä KEJOsta.
	Tiedonkeruu Kanta Potilastiedon arkistosta	Tiedonkeruu käynnistyi Kanta Potilastiedon arkistosta Kanta-tietoaltaan 00-tason CDA-asiakirjojen toimituksilla.
	Tiedon palauttaminen hyvinvointialueille	Hyvinvointialueelle palautettiin tietokantana sähköiseen ensihoitokertomukseen (EHK) kirjatut potilastiedot ja MVP-toteutuksena KEJOn hallinnollisista tiedoista laskutukseen liittyvät tiedot.
	EHK:n potilastiedon laadun analyysi	EHK:n tietojen laatuja analysoitiin ja kuvattiin määrällisesti
	Ensihoitopalvelun tietojen mallinnus	EHK:n ja KEJOn tuottamat ensihoitopalvelun tiedot on mallinnettu ja tiedot tallentuvat THL:n tietokantaan muodostaen ensihoitopalvelun rekisterin
Hoitoonpääsy tiedon tietotuotanto	Hoitoonpääsy tietojen kattavuuden seuranta Perusterveydenhuollon hoitoonpääsyn laaturaportit vuodelta 2022	Laaturaportit sisältävät tiedot palveluntuottajittain eri hoitoonpääsy-tietojen kattavuudesta.
	Hoitoonpääsy tietojen kattavuuden seuranta Perusterveydenhuollon hoitoonpääsyn laaturaportti vuodelta 2023 - karttasovellus	-Laaturaportit sisältävät palveluntuottajittain tiedot hoitoonpääsy-tietojen kattavuudesta. -Lisäksi karttasovellus siitä, miten kattavia hoitoonpääsy-tiedot ovat ja miten hoitoonpääsy on toteutunut hyvinvointialueilla ja kunnissa.
	Hoitoonpääsy tietojen kattavuuden seuranta YHTS:n hoitoonpääsyn laaturaportit	Laaturaportit sisältävät tiedot YHTS:n alueiden hoitoonpääsy-tietojen kattavuudesta.

Projekti	Tuotos	Kuvaus
	Hoitoonpääsytietojen kattavuuden seuranta Hoitoonpääsytietojen laatu hyvinvointialueittain https://www.thl.fi/hoidontarpeenarviointi/hva/2023/	Tiedot siitä, miten kattavia hoitoonpääsy tiedot ovat hyvinvointialueiden eri palvelunyksiköillä.
	Hoitoonpääsytietojen raportointi Perusterveydenhuollon hoitoonpääsytietojen tietokantaraporttien laajennus perusterveydenhuollosta	Raporteilla kuvataan tiedot AVI-Hyvinvointialue-Toimintayksikkö-Toimipiste -tasoilla. Raportoinnissa on mukana etä- sekä fyysiset käynnit.
	Hoitoonpääsytietojen raportointi Perusterveydenhuollon hoitoonpääsytietojen tietokantaraporttien laajennus suun terveydenhuollosta	Raporteilla kuvataan tiedot AVI-Hyvinvointialue-Toimintayksikkö-Toimipiste -tasoilla. Raportoinnissa on mukana etä- sekä fyysiset käynnit.
	Hoitoonpääsytietojen raportointi Tilastoraportti kevään 2022 perusterveydenhuollon hoitoonpääsyn tilanteesta	Perusterveydenhuollon hoitoonpääsyn tilastoraportti, kevät 2022
	Hoitoonpääsytietojen raportointi Tilastotaraportti syksyn 2022 perusterveydenhuollon hoitoonpääsyn tilanteesta	Perusterveydenhuollon hoitoonpääsyn tilastoraportti, syksy 2022
	Hoitoonpääsytietojen raportointi Kuva-indikaattorien päivitys perusterveydenhuollon saatavuudesta	Hoitoonpääsyn tilanne ammattiryhmittäin ja palveluittain maaliskuussa ja lokakuussa vuonna 2023.
	Tiedonsiirto Tiedonsiirto THL-Valvira perusterveydenhuollon hoitoonpääsyn tiedoista	Toteutettu automaattinen tiedonsiirto THL:n kuutiotiedoista Valviraan valvontatehtäviä varten
	Hoitotakuulain muutokset Terveystakuun hoitoilmoitus 2023	Julkaisu 3/2023. Hoitoilmoitus sisältää tiedot hoitotakuulain muutoksista potilastietojärjestelmiin
	Hoitotakuulain muutokset Hoidon tarpeen arviointi-tulosluokitus	Sisältää tiedot hoitotakuulain seurantaan tarvittavat tiedot ja siitä johtuvat muutokset potilastietojärjestelmiin.
	Kanta toteutus HTA-Termetä	Hoidon tarpeen arviointi -tietokomponentti on julkaistu Termetassa. Tieto siitä, miten tiedot tuotetaan Kelan Kantaan.
	Kanta toteutus OSVA2 tietosisällön muutos	Ostopalvelun (OSVA2) valtuutuksen tietosisältöön on lisätty hoitoonpääsyyn liittyvästä tieto.
	Kanta toteutus Ajanvarausasiakirjan tietosisällön muutos	Ajanvarauksen tietosisältöön on lisätty hoitoonpääsyyn liittyvästä tieto.

Projekti	Tuotos	Kuvaus
	Viestintä VA2-05 Hoitoonpääsy tietotuo- tinto projektin ydinkohdat Hoitoonpääsy ydinviestit th.pptx	
	Perusterveydenhuollon hoitoon- pääsyn tiedot - THL	Perusterveydenhuollon hoitoonpääsyn verk- kosivut ja kirjaamisohjeet päivitetty
	Hoitoonpääsy tietojen kattavuus- den seuranta Tiedä ja toimi -kortti (Julkari) Oh- jeet päivitetty, Koulutusmateriaali Ohjevideo: Hoitoonpääsyn kirja- minen perusterveydenhuollossa ja suun terveydenhuollossa - You- Tube	Koulutusvideo, jossa ohjeistetaan kirjaamista perusterveydenhuollossa sekä suun tervey- denhuollossa. Tiedä ja toimi -kortti julkaista verkkosivuilla.
	Kanta toteutus Kela 14.9. työstö jory Pth hoitoon- pääsy tiekartta VALMIS- TELU 0.3.pptx	Tiekartta tietojen raportoinnista Kanta-pal- veluista, valmistelu
	Hoitoonpääsy tietojen kattavuus- den seuranta Hyvinvointialueiden väliset työpa- jat on pidetty hoitoonpääsy tietojen laadusta ja kattavuudesta	Yhteistyöpalaverit palveluntuottajien ja poti- lastietojärjestelmätoimittajien kanssa.
	Kanta toteutus Kanta-THL-tiekartta	Tiekartta tietojen raportoinnista Kanta-pal- veluista
Laboratoriotie- tojen Kanta-tie- totoimitus	Diabetes-laboratoriotietojen 1. toimitus ja aineiston käsittely, analysointi ja raportointi	Tietojen toimitus Kelalta THL:lle (THL:n käyttöympäristöön) ja aineiston jatkokäsit- tely
	Diabeteksen kansallisten vertais- kehittämisspäivien tulosaineistot perustuen Kanta-tietoihin	
	HIV-, TBE-, ja HCV- laboratoriotie- tojen 1. toimitus	Tietojen toimitus Kelalta THL:lle
	Diabetes-laboratoriotulostietojen 2. toimitus ja aineiston käsittely, analysointi ja raportointi	Tietojen toimitus Kelalta THL:lle ja aineiston jatkokäsittely
	Inkrementaalisen, jatkuvaluonteis- en tiedonsiirron käynnistys tuo- tannossa	Diabeteksen ja valittujen tartuntatautien Kanta-laboratoriotietojen (ja Kanta Tietoal- taalta tulevien täydentävien tietojen) Inkre- mentaalisen, jatkuvaluonteisen tiedonsiirron käynnistys

Projekti	Tuotos	Kuvaus
Talous-, toiminta- ja henkilöstötietojen tietotuotanto	THL on julkaissut uudistetun Sotkanet Kuntien talous -osion TAHTO-rekisteri 1.0, valmius 100 % (tietojen vastaanotto, käsittely, julkaisu).	Tuotetaan taloustietoa koskevat KUVA- ja Sotkanet-indikaattorit Sotkanet palveluun.
	Käsittelysäännöt määrittelydokumentit ja muut metatiedot.	Valittujen tietosisältöjen tietorakenteiden ja kirjaamisohjeiden yhtenäistäminen sekä niiden hallinnan edellyttämä menetelmä- ja työvälinekehitys. Sote-taloustilastoraporttien palveluluokka- ja organisaatiodimension käsittelysääntöjen määrittelydokumentti.
	THL on julkaissut uudistetun Sotetaloussivuston thl.fi -sivustona	thl.fi AURA sivusto päivitetään tuotettujen sisältöjen mukaan
	Valtiokonttorin taloustietojen tiedonhaku ja lataus -sovellus	Automaattinen tiedon noutotoiminto joka yö.
	AURA-palveluluokitusryhmittelijä on viimeistelty koskien koko sote-palvelutuotantoa. AURA-palveluluokkien määppäys TK:n tehtäväluokkien ja VK:n palveluluokkien välillä ja hyväksytetty	AURA palveluluokituksen rakenteessa ja kirjaamisohjeissa huomioidaan toimintatietoa koskevat tietorakenteet ja ohjeistukset tietojen yhteensopivuuden varmistamiseksi.
	Sote-taloustilastoraporttien tilidimension käsittelysäännöt - määrittelydokumentti	Valittujen tietosisältöjen tietorakenteiden ja kirjaamisohjeiden yhtenäistäminen sekä niiden hallinnan edellyttämä menetelmä- ja työvälinekehitys.
	TAHTO-tiedonhallintaratkaisulla on määritelty laadunhallinnan malli	Toteutetaan laadunhallintatoimenpiteitä eli ns. manuaaliset tarkastukset sote-taloustiedon tietotuotannossa.
	TAHTO-tiedonhallintaratkaisulle on tuotettu tietomalli, joka yhteensopiva muiden Valtavatiedonhallintaratkaisujen kanssa	Talous-, henkilöstö- ja toimintatietojen tietokanta ja tietotuotanto toteutetaan THL:n tiedonhallintaratkaisujen avulla hyödyntäen Valtiokonttorin ja DVV:n avoimia rajapintoja

Projekti	Tuotos	Kuvaus
	Tuotannossa olevat taloustietoa koskevat KUVA-indikaattorit on tuotettu sovituksen mukaan Sotkanetpalveluun	Luodaan tarvittavat KUVA-indikaattorit Sotkanet palveluun taloustietoa koskien.
	Uusien käyttötalous-, investointi- ja avaintunnuslukukuutioiden luominen	Kuutiot on julkaistu ulkoisilla sivuilla
THL:n tietotutannon tekninen kehitys	Talous- ja toimintatietojen tietotuotantolinjan tiedonkeruuratkaisu	Täsmäratkaisu talous- ja toimintatietojen haakuun Valtionkonttorista THL:lle.
	Termeta-palvelun päivitetty versio 2.1.0	Päivitetty versio jo tuotannossa olleesta Termeta-palvelusta.
	Valvira-THL-tiedonsiirtorajapinta	Sisältöriippumaton ratkaisu Valviran ja THL:n väliseen kahdensuuntaiseen tiedonsiirtoon.
	THL Tiedontoimituspalvelu (TTP)	Sisältöriippumaton ratkaisu sote-tietojen toimittamiseen THL:lle.
	THL Tiedontoimituspalvelun tekninen ohjeistus	THL Tiedontoimituspalvelun tekninen ohjeistus palveluntuottajille ja tiedontoimittajille.
	LAATTA-laaturatkaisu (kesken 31.3.2023, valmistuu 31.12.2023 mennessä)	Sisältöriippumaton ratkaisu TTP:lla vastaanotettujen aineistojen sisällölliseen laaduntarkastukseen
Sote-valmiuden tilannekuva	Tilannekuvapalvelun tuotanto-käyttö	THL:n rakentama tilannekuvapalvelu otettiin käyttöön tammikuussa 2023 ja sinne kertyy tietoa viikoittain säännöllistä tarkastelua varten.
Vanhuspalvelujen henkilöstömitoitus ja kotihoidon riittävyys	Toteutunut henkilöstömitoitus - tietokanta	Henkilöstömitoituslaskennan seurantaan tarvittavan raportointikuution päivittäminen jatkuvana toimintana jokaisen puolivuositaisen seurannan jälkeen; julkinen kuutio ja sisällön kehittäminen, Raportointikuutio
	Salasanalla suojattuna valvontaviranomaisten (Valvira, AVI:t) käytössä	Henkilöstömitoituslaskennan seurantaan tarvittavan raportointikuution päivittäminen jatkuvana toimintana jokaisen puolivuositaisen seurannan jälkeen; valvontakuutio ja sisällön kehittäminen, Henkilöstömitoituksen valvontakuution päivittäminen valvonnan tietotarpeiden mukaiseksi, Raportointikuutio
	Henkilöstömitoituksen tietovirtakuvaus	Vanhuspalvelujen henkilöstömitoitus tietotuotantolinjan THL:n tiedonhallintaratkaisun käyttöönoton valmistelu, päivitetty tietovirtakuvaus
	Henkilöstömitoituksen keskeiset käsitteet, käsitelmä ja käyttöta-pausraportti hyvinvointialueiden testattavaksi	Henkilöstömitoitukseen tarvittavien käsitteiden, käsitelmän ja laskentasäännön tarkastaminen ja käyttötapausraportti

Projekti	Tuotos	Kuvaus
	Kommentointikierros ja Webinaari	THL-lain mukainen neuvottelumenettely kansallisesta henkilöstömitoitus tietosisällöstä ja tiedon toimittamisesta
	Selvitys (kyselypohjat)	Selvitystyö hyvinvointialueiden mahdollisuuksista tuottaa kotihoidon riittävyys seurantaan tietosisällöt tietojärjestelmistä (henkilöstö, asiakastiedot, päätöstiedot), (yhteistyössä CGI:n kanssa)
	Kotihoidon riittävyys seurannan tietovirtakuvaus	Vanhuspalvelujen kotihoidon riittävyys seurannan tietotuotantolinjan THL:n tiedonhallintaratkaisun käyttöönoton valmistelu, Ensimmäinen versio tietovirtakuvauksesta
	Vanhuspalvelujen tila seuranta/ Toimintayksikkökyselyjen tietovaranto	Aineistoeditorin päivitys Vanhuspalvelujen tila -seurannan toimintayksikkökyselyn tietokantojen (erillistiedonkeruun ja myöhemmin automatisoidun tiedon) osalta, Hallinnolliset sivut
	Henkilöstömitoitus seurannan tietosisältö replikointiin ja tiedon replikointi tietokantareplikaation kautta	Valviran tietotarpeet: Valvira-THL rajapinta ja sen toiminta (tietokantareplikaatio): Vanhuspalvelujen tila -seurannan tiedoilla: henkilöstömitoituksen seurannan datasetti ja tietojen toimitus
	Hallintopäätös	Neuvottelumenettelyn mukainen kommentointipyyntö tiedon toimittamisen tavasta, henkilöstömitoitustiedonkeruun tietosisällöstä ja aikatauluarviosta: Hallintopäätös
	Henkilöstömitoitusaineiston skeemakuvaus	THL:n tiedonhallintaratkaisun käyttöönoton valmistelu: Rajapintaan vietävä vanhuspalvelujen henkilöstömitoitus seurantatiedon metatietokuvaus: skeema
	Henkilöstömitoitus seurannan tietomalli	THL:n tiedonhallintaratkaisun käyttöönoton valmistelu: Rajapintaan vietävä vanhuspalvelujen henkilöstömitoitus seurantatiedon metatietokuvaus: tietomalli
	Työraportti	Kehityspolku uudistuvasta kotihoidon riittävyys seurannasta
	Työraportti	Kehittämisspolku iäkkäiden palvelujen henkilöstömitoitus -seurannan tiedonkeruun uudistamiselle
Kanta-tietoaltaan kehitys	Diagnoosi-, rokotus-, toimenpide-, laboratoriotietojen kehitys	Tietosisältöjen kehitys Kanta-tietoaltaan hyödyntämiskerrokseen
	Asiakkuus-, päätös- ja muun sosiaalitiedon säännöllinen toimitus käynnissä Keskeiset metatiedot mallinnettu Asiakas/vastuutyöntekijän mitoitus ja turvakotipalvelut -tietojen mallinnus käynnissä	VA3-09 Tuotossuunnitelma - Kansallisen soite-tietotuotannon uudistaminen - Oma työpöytä (yhteistyötilat.fi) Sosiaalihuollon asiakastietojen toimitus THL:lle sosiaalihuollon seurantarekisteriin. Sisällön kehitys sosiaalihuollon asiakastietojen sisältöjen kehityksen tiekartan mukaisesti.

Projekti	Tuotos	Kuvaus
	Ensihoitokertomuksen raaka-asiakirjojen inkrementaalinen toimitus käynnissä	Ensihoitokertomustietojen toimitus Kannasta THL:n ensihoidon tietovarantoon
	Fysiologinen mittaussisältö valmis Diabetes- ja infektiotietojen poiminta ja toimitus	Laboratoriotietojen poiminnat ja inkrementaaliset toimitukset Kanta-tietoaltaasta
	Ostopalveluvaltuutus2-asiakirjan mallinnus valmis	Hoitopääsytiedot Kannasta: ensimmäisen asiakirjaosuuden kehityksen aloittaminen
	Tietoaltaan teknisen alustan vaihto	Kilpailutus, hankinta ja alustan vaihto sekä sisältöjen migraatio

8.2 Toteutumatta ja kesken jääneet tuotokset

Alla olevaan taulukkoon on koottu projektikohtaiset tuotokset, jotka jäivät hankekaudella saavuttamatta, sekä syy siihen, miksi tuotos on jäänyt kesken tai saavuttamatta. Viimeiseen sarakkeeseen on kuvattu työn jatko, mikäli se on tiedossa.

Taulukko 7. Valtava-hankkeen projektikohtaiset toteutumatta ja kesken jääneet tuotokset ja niiden syyt sekä mahdollinen tieto työn jatkumisesta.

Projekti	Tuotos	Kuvaus	Miksi tuotos on jäänyt kesken tai saavuttamatta?	Jatkuuko työ ja, jos niin missä?
Valvonnan tarvitsema ja tuottama tietotuotanto	Hv-alueiden ja valvontaviranomaisten kesken välitettävät valvontatietosisällöt määriteltä (järj.lain 44§)	Kuvattu valvontatietosisällöt (tiedot puutteista ja epäkohdista ja tehdyistä tarkastuksista), joita valvontaviranomaiset ja hv-alueet ilmoittava toisilleen.	Ehdotus tietosisällöistä tietorakenteineen on tehty, mutta käsittely Valviran ja Avien sekä hyvinvointialueiden kanssa vaatii vielä aikaa.	Työ saatetaan loppuun Valviran omassa jatkoprojektissa 31.12.2023 mennessä.
	Tietojen päivitysten automatisoinnit Valviran tietovarastoon (Avien tiedot ja Valverin tiedot)	Avien valvontatietosisällöiden ja Valverin sisältämien yksit. sote-palveluntuottajien lupatietojen päivityminen Valviran tietovarastoon automatisoidaan	Automatisoinnin edellytyksenä on Valviran DW:n SQL-version päivittäminen. Päivitystä ei ole vielä pystytty tekemään.	Jatketaan ponnisteluja Valviran omassa projektissa.
	THL-Valvira tiedonsiirtorajapinnassa välitettävien tietosisältöjen määrittely	Määritellään tiedonsiirtorajapinnassa välitettävät keskeisimmät tietosisällöt tietorakenteineen	Osin tehty, mutta työ on vielä kesken. Odotetaan siitä, että jo määriteltävien tietosisältöjen päivittämisestä tiedonsiirtorajapintaa käyttäen saadaan kokemuksia.	Jatketaan ponnisteluja Valviran omassa projektissa.

Projekti	Tuotos	Kuvaus	Miksi tuotos on jäänyt kesken tai saavuttamatta?	Jatkuuko työ ja, jos niin missä?
	Tiedontuotantomallin käyttöönotto	Valvira ja Avit ottavat käyttöön tiedontuotantomallin mukaiset toimintatavat	Mallin käyttöönotto vaatii vielä sen jalkauttamiseen liittyviä toimenpiteitä. Suunnitellut valvontatietojen laadunparannustoimet ovat myös kesken, koska Valviran asianhallintajärjestelmän sovellustoimittaja ei ole kyennyt tekemään tilattuja muutoksia halutussa aikataulussa.	Työ jatkuu Valviran omassa projektissa.
	Datapohjaisen valvonnan toimintamallin käyttöönotto	Valvira ja Avit ottavat käyttöön datapohjaisen valvonnan toimintamallin mukaiset toimintatavat	Työ etenee asteittain. Edellyttää, että valvonnan asiantuntijoiden käyttöön saadaan kehitetyt raportointi- ja analytiikkasovellukset	Työ jatkuu Valviran omassa projektissa.
Sosiaalihuolto	Sosiaalihuollon uuden rekisteritiedonkeruun tekninen ympäristö: <i>Tiedon nouto ja vastaanotto</i>	Hyvinvointialueet / THL:n tiedontoimituspalvelu Kela /SFTP	Kelan tiedonsiirto toteutettu. Hyvinvointialueiden osalta valmius, mutta ei vielä datatoimituksia. Projekti on kesken.	Suomen kestävän kasvun ohjelma
	Sosiaalihuollon uuden rekisteritiedonkeruun tekninen ympäristö on suunniteltu ja toteutettu: <i>Tiedon tarkastus</i>	Aineiston tarkistuksen ja korjauksen prosessit (esimerkiksi loogisuustarkistukset)	Kela aineiston osalta osin toteutettu. Projekti on kesken.	Suomen kestävän kasvun ohjelma
	Sosiaalihuollon uuden rekisteritiedonkeruun tekninen ympäristö on suunniteltu ja toteutettu: <i>Tiedon käsittely aineistoksi</i>		Kela aineiston osalta osin toteutettu. Projekti on kesken.	Suomen kestävän kasvun ohjelma

Projekti	Tuotos	Kuvaus	Miksi tuotos on jäänyt kesken tai saavuttamatta?	Jatkuuko työ ja, jos niin missä?
	Sosiaalihuollon uuden rekisteritiedonkeruun tekninen ympäristö on suunniteltu ja toteutettu: <i>Tiedon jakelu ja raportoitu</i>	Raportointituotteet	Määrittelyt tehty. Projekti on kesken.	Suomen kestävän kasvun ohjelma
	Käyttöönoton tuen materiaalit ja tilaisuudet	Tiedonkeruunohjeistus, työkokoukset ja kahdenkeskiset kokoukset, joilla tuetaan tietojentointimittajia ja tietojärjestelmätoimittajia.	Osa jo toteutettu, mutta tuki jatkuu projektin ajan. Projekti on kesken.	Suomen kestävän kasvun ohjelma
	Tietotarpeet tiedonkeruun II vaiheeseen	Päivitetty versio dokumentista " Sosiaalihuollon tiedonkeruu-uudistus: harmonisointi ja tietosisältöjen kehittäminen "	Osin kesken. Odottaa kuva 2.0 työskentelyn syötteitä. Projekti on kesken.	Suomen kestävän kasvun ohjelma
Ensihoito	Palvelutasopäätöksen tietojen raportointi	Lakisääteisen palvelutasopäätöksen seurantaan tarvittavien tietojen raportointi	Palvelutasopäätöksen seuranta tehdään tehtävätiedoilla, joita ei ollut käytettävissä ennen projektin viimeisiä hetkiä huhtikuussa 2023, johtuen KEJO-tietojen integraation toteutuksen hitaasta etenemisestä. Tietoja on tarpeen kerätä myös hätäkeskustietojärjestelmä ERICASTa, jonka tietoja koskeva THL-lain mukainen tiedonkeruoikeus on astumassa voimaan vasta 1.1.2024.	Palvelutasopäätöksen seurantaan tarvittavien tietojen analysoinnin ja raportoinnin kyvykkyyttä tavoitellaan THL:lle Q1/2024 mennessä osana ensihoitopalvelun rekisterin toimintaa.

Projekti	Tuotos	Kuvaus	Miksi tuotos on jäänyt kesken tai saavuttamatta?	Jatkuuko työ ja, jos niin missä?
	Laskutustietojen toimittaminen alueiden käyttöön	Ensihoitopalvelun rahoituksen kannalta kriittiset laskutustiedot toimitetaan hyvinvointialueiden käyttöön.	KEJO-tietojen integraation hidastuminen. Laskutustiedot ovat osa KEJOsta kerättäviä tietoja.	Q2/2023 aikana osana ensihoitopalvelun rekisterin toimintaa.
Hoitoonpääsy tiedon tietotuotanto	Ratkaisukuvaus		Ratkaisukuvaus valmistuu Q2/2023	VA03-05 projektissa Kestävä kasvu vuoden 2023 loppuun
	Hoitotakuulain mukaiset muutokset raportteihin	THL:n kuukausittaiseen raportointiin tulee muutoksia, jotka vastaavat muuttunutta terveydenhuoltolakia	Muuttunut hoitotakuulaki tulee voimaan 1.9.2023 Hyvinvointialueet eivät vielä tuota tarvittavia tietoja	VA03-05 projektissa. Jatko? (tietoja ei saada hyvinvointialueilta vuonna 2023) Kestävä kasvu vuoden 2023 loppuun
	Raportointiin tarvittava organisaation taso (ns. raportointitaso) vastaten hyvinvointialueiden tarvetta	Organisaatitiedot muuttuivat 1.1.2023 terveyskeskuksista hyvinvointialueiksi. Hoitoonpääsyn valvontaan tarvitaan myös tiedot hyvinvointialueen sotekeskuksista.	Vaatii tiedon tuottamisen SOTE-organisaatiorekisteriin.	?
	Uudet kirjaamisohjeet	Hoitotakuulain muutoksien jälkeen potilastietojärjestelmiin tulee muutoksia, jotka vaativat uudet kirjaamisohjeet.	Muuttunut hoitotakuulaki tulee voimaan 1.9.2023 Raportointi perustuu oikein tuotettuihin ja kirjattuihin potilastietojärjestelmätietoihin.	Tuotetaan VA3-05 projektissa vuonna 2023 Alueiden koulutus vuonna 2024? Kestävä kasvu vuoden 2023 loppuun

Projekti	Tuotos	Kuvaus	Miksi tuotos on jäänyt kesken tai saavuttamatta?	Jatkuuko työ ja, jos niin missä?
	Tietojen siirto (välitys) hyvinvointialueille (terveydenhuoltolaki §55)	Hyvinvointialueen, YTHS:n ja Vankiterveydenhuollon yksikön tulee julkaista verkkosivuilla tietoa hoitoon pääsystä. Hoitoon pääsyä koskevat tiedot tuottaa Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, jolloin tieto on vertailukelpoista eri järjestäjien välillä.	Muuttunut hoitotakuulaki tulee voimaan 1.9.2023 THL:n tietojen välitys aloitetaan syksyllä ja jatkuu seuraavina vuosina.	Tuotetaan VA3-05 projektissa vuonna 2023 Kestävä kasvu vuoden 2023 loppuun Jatko vuonna 2024?
	Tietojen saanti hyvinvointialueen ostopalvelusta		Yksityinen tuottaja ei ole vielä tätä mahdollistanut	VA3-05 projektissa vuonna 2023 Kestävä kasvu vuoden 2023 loppuun
Talous-, toiminta- ja henkilöstötietojen tietotutkimus	THL on julkaissut Sotetaloustiedon tilastoraporttikokonaisuuden	Sote-taloustilastot julkaistaan raportointipalvelussa, josta ne ovat hyödynnettävissä eri käyttötarkoituksiin useassa muodossa Tilastoraportti thl.fi Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen julkisen talous -sivustolle.	Tiedonkeruun aloituksen myöhästymisen ja aineiston heikon laadun johdosta aineiston tarkastukseen ja laadun varmistukseen käytetty aika ylitti huomattavasti ennalta suunnitellun ajankäytön ja aika ei riittänyt tilastoraportin laatimiseksi. Raportointi keskitettiin laatuselosteeseen, indikaattoreihin ja tilastokuutioihin.	Vuoden 2022 tietojen osalta raportointi tehdään edellisvuoden tavoin, lisäksi tulevat KUVA-indikaattorit.

Projekti	Tuotos	Kuvaus	Miksi tuotos on jäänyt kesken tai saavuttamatta?	Jatkuuko työ ja, jos niin missä?
	THL on julkaissut TAHTO-tietokannan tiekartan vuosille 2022-24.		Tiedonkeruun aloituksen myöhästymisen ja aineiston heikon laadun johdosta aineiston tarkastukseen ja laadun varmistukseen käytetty aika ylitti huomattavasti ennalta suunnitellun ajankäytön ja aika ei riittänyt tiekartan laatimiselle	Työtä jatketaan vuoden 2023 aikana.
	THL on julkaissut kansallisen kustannuslaskennan käsikirjan v 1.0 sosiaali- ja terveydenhuollon palveluille		Tiedonkeruun aloituksen myöhästymisen ja aineiston heikon laadun johdosta aineiston tarkastukseen ja laadun varmistukseen käytetty aika ylitti huomattavasti ennalta suunnitellun ajankäytön ja aika ei riittänyt kustannuslaskentakäsikirjan laatimiselle.	Työtä jatketaan vuoden 2023 aikana.
	TAHTO-prosessilla on selkeä hallintamalli ja riittävät resurssit, joille määritelty roolit ja vastuut.		Tiedonkeruun aloituksen myöhästymisen ja aineiston heikon laadun johdosta aineiston tarkastukseen ja laadun varmistukseen käytetty aika ylitti huomattavasti ennalta suunnitellun ajankäytön ja aika ei riittänyt hallintamallin laatimiselle	Työtä jatketaan vuoden 2023 aikana.

Projekti	Tuotos	Kuvaus	Miksi tuotos on jäänyt kesken tai saavuttamatta?	Jatkuuko työ ja, jos niin missä?
	TAHTO-tiedonhallintaratkaisulle on tuotettu tietomalli, joka yhteensopiva muiden Valtavaltionhallintaratkaisujen kanssa.	Sosiaalihuollon ja ensihoidon toimintatietojen osalta pilotoidaan Kanta-tietoaalustaan kerätyn tiedon yhdistämistä taloustietoon.		Asiaa tutkitaan vuoden 2023 aikana.
Vanhuspalvelujen henkilöstömitoitus ja kotihoidon riittävyys	Suunnitelmat ja indikaattorikuvaukset	Suunnitelmat Henkilöstömitoituksen ja kotihoidon riittävyys seurantojen KUVA-indikaattoreista	Työ myöhästyi KUVA 2.0 -projektin aloituksen myöhästymisen vuoksi	Työ jatkuu nyt 2023 hankekaudella KUVA 2.0 -projektin jatkessa Suomen kestävän kasvun ohjelmassa, osallistuminen valmistelutyöryhmiin
	Valvira-THL tietokantareplikointia kautta siirtyvät tietosisältöjen määritys: muista Vanhuspalvelujen tilaseurannan tietosisällöistä kuin henkilöstömitoituksesta	Siirtyvien tietosisältöjen määritys (toimintakäytännöt ja johtaminen yksikkökysely, järjestäjäkysely, kotihoidon riittävyys seuranta, asiakastytytyväisyys kysely)	Projekti on kesken.	Projekti jatkaa Suomen kestävän kasvun ohjelman kyljessä omalla rahoituksella
	Tietotuotannon toimintatapojen muutokset: aineistojen ja toimintayksiköiden master-rekisterin säilytys Oracle-tietokantaan	Henkilöstömitoitus-aineiston ja toimintayksiköiden tiedot sisältävän master-rekisterin vienti Oracle-tietokantaan	Projekti on kesken.	Projekti jatkaa Suomen kestävän kasvun ohjelman kyljessä omalla rahoituksella
	Tarkemmat tekniset ohjeet henkilöstömitoitustiedon lähetykselle /vastaanotolle	"Vanhuspalvelujen henkilöstömitoitus seurannan tiedonkeruumäärittelyt ja ohjeistus" -sivusto	Projekti on kesken.	Projekti jatkaa Suomen kestävän kasvun ohjelman kyljessä omalla rahoituksella

Projekti	Tuotos	Kuvaus	Miksi tuotos on jäänyt kesken tai saavuttamatta?	Jatkuuko työ ja, jos niin missä?
	THL:n TTP:n käyttöönoton valmistelu: Etl-käsittelyiden konstruointi uuden mallin mukaiseksi		Projekti on kesken.	Projekti jatkaa Suomen kestävän kasvun ohjelman kyljessä omalla rahoituksella
	Tiedonsiirron pilotoinnit henkilöstömitoituksen tietosisältöjen osalta	Pilottiaineiston vastaanotto ja käsittely sekä laadun tarkastelu vertaisarvioinnilla erillistiedonkeruun aineiston kanssa	Projekti on kesken.	Projekti jatkaa Suomen kestävän kasvun ohjelman kyljessä omalla rahoituksella
	Henkilöstömitoitustilastuksen seurantaan tarvittavan julkisen tietokuution tietosisällön laajenus	Laajennettu julkinen raportointikuutio	Projekti on kesken.	Projekti jatkaa Suomen kestävän kasvun ohjelman kyljessä omalla rahoituksella
	Uudistettu kansallinen kotihoidon riittävyys seurannan tietosisältö	Kansallinen kotihoidon riittävyys seurannan tietosisältö	Projekti on kesken.	Projekti jatkaa Suomen kestävän kasvun ohjelman kyljessä omalla rahoituksella
	Kotihoidon riittävyys seurannan tietosisällön yhteismitalliset käsitelmäritteilyt, käsitelmä, käyttötapausraportti	Keskeiset käsitteet, käsitelmä ja käyttötapausraportti	Projekti on kesken.	Projekti jatkaa Suomen kestävän kasvun ohjelman kyljessä omalla rahoituksella
	Uuden tiedontoitustavan jalkautus ja viestintä	Viestintä- ja toteuttamissuunnitelma	Projekti on kesken.	Projekti jatkaa Suomen kestävän kasvun ohjelman kyljessä omalla rahoituksella
Rakenteellisen sosiaalityön raportoinnin kehittäminen	Rakenteellisen sosiaalityön kansallinen tietotuotannon malli	Rakenteellisen sosiaalityön kansallisen tietotuotannon mahdollistava malli.	Valmiin mallin ei ole projektissa suunniteltu valmistuvan ennen Toivo-ohjelman päättymistä, vaan mallin kehittämistyö jatkuu edelleen.	Kyllä, Suomen kestävän kasvun ohjelman alla.

Projekti	Tuotos	Kuvaus	Miksi tuotos on jäänyt kesken tai saavuttamatta?	Jatkuuko työ ja, jos niin missä?
	Hyvinvointialueen rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelman mallipohja	Hyvinvointialueiden laatimat rakenteellisen sosiaalityön alueelliset suunnitelmat, jotka sisältävät suunnitelman kansallisen tietotuotannon mallin toimeenpanosta alueella.	Valmiin mallipohjan ei ole projektissa suunniteltu valmistuvan ennen Toivo-ohjelman päättymistä, vaan sen kehittämistyö jatkuu edelleen.	Kyllä, Suomen kestävän kasvun ohjelman alla.
Kanta-tietoal- taan kehitys	Sosiaalihuollon asiakastietojen kehitys Kanta-tietoaltaalla		Sosiaalihuollon asiakastietojen keruu on alkuvaiheessa ja liittymisvelvoite vasta vuonna 2024 tuo suuret massakäyttäjryh- mät. Tietoallaskehitys seuraa sosiaalihuollon asiakastiedon arkiston kehityskaarta ja tiekarttaa.	Jatkuu STM-Kela sopimuksen piirissä Kelassa
	Ensihoitokertomustietojen kehitys Kanta-tietoaltaalla		Ensihoitokertomustietojen toimitus tapahtuu jalostamattomina raaka-asiakirjoina. Tavoitteena on jatkaa sisällön kehittämistä hyödyntämiskerrokseen toisilain toimeenpanoa varten.	Jatkuu STM-Kela sopimuksen piirissä Kelassa
	Hoitonpääsy tietojen kehitys Kanta-tietoaltaalla		Kaikki hoitopääsyn asiakirjat eivät ole vielä kehittämisessä siinä vaiheessa, jossa niiden tietoallastoteutus on mahdollista. Toteutus seuraa tiekarttaa.	Jatkuu STM-Kela sopimuksen piirissä Kelassa
	Kela-THL tiedonsiirtoratkaisun kehitys		Kela toimittaa tietoja THL:lle nyt väliaikaisessa siirtomuodossa. Mahdollisen uuden ratkaisun suunnittelu on käynnissä ja jatkuu hankkeen päätyttyä.	Jatkuu STM-Kela sopimuksen piirissä Kelassa

9 Viestintä

Toivo-ohjelmassa viestintää on toteutettu 1.8.2020 lähtien. Viestinnällä on tuettu ohjelman tavoitteiden saavuttamista ja syntyneiden tuotosten käyttöönottoa, mutta myös luotu edellytyksiä pitkäjänteiselle kehitystyölle. Tavoitteena on ollut sanoittaa ja luoda konteksti Toivo-ohjelmassa tehtävälle työlle sote-palvelujärjestelmän uudistamiseksi, joka tukee myös hankkeissa tehtävien tuotosten viestintää.

Viestintää on tehty Toivo-ohjelman, Valtava-hankkeen ja Valtava-projektien tasoilla eri kohderyhmille (hyvinvointialueiden valmistelusta vastaavat johtajat/johto, sote-asiantuntijat, viranomaiset ja sote-henkilöstö). Virta-hankkeen viestinnästä on vastannut DigiFinland Oy. Valtava- ja Virta-hankkeiden viestintää on koordinoitu Toivo-ohjelman viestinnän tasolla taustaorganisaatioiden viestinnän asiantuntijoista koostuvassa viestintäverkostossa.

Ohjelmaviestinnässä on keskitetty tiedolla johtamisen toimeenpanoon osana sote-uudistusta (ensimmäinen hankekausi) ja uuden järjestämislain toimeenpanoa/vaikuttavuusperusteista ohjausta (toinen hankekausi) tukeviin toimenpiteisiin.

Viestinnän lisäarvo Toivo-ohjelmassa on perustunut kompleksisten asiakokonaisuuksien yksinkertaistamiseen ja visuaalisiin ”rautalankamalleihin”, jotka lisäävät ymmärrystä tavoitteista ja tuotosten merkityksestä kokonaisuudessa eri sidosryhmille.

Tärkeimpinä viestinnän julkaisualustoina on hyödynnetty soteuudistus.fi -sivustoa, taustaorganisaatioiden verkkosivuja sekä sosiaalisen median kanavia ja uutiskirjeitä.

Konkreettisia viestinnän tuotoksia ovat tiedotteet, verkkosivut, artikkelit, visualisoinnit, faktalehdet, esitykset, uutiskirjeet ja videot. Ohjelmaviestinnän puitteissa on lisäksi järjestetty vuosittain n. 2–3 omaa kansallista tapahtumaa ja n. 4 sisäistä tietoisuutta. Toivo-ohjelma on myös osallistunut joka vuosi moniin ulkoisiin tapahtumiin, kuten Kuntamarkkinoihin. Viestintä on vastannut tapahtumien ohjelman ja ydinviestien suunnittelusta ja kokoonpanosta sekä markkinointiviestinnän ja käytännön järjestelyjen toteutuksesta.

Esimerkkejä viestinnän keskeisistä tuotoksista:

- Infopaketti: [Työkaluja sote-tiedon tuottamiseen ja hyödyntämiseen](#) (pdf)
- [Näin yhdenvertaiset ja vaikuttavat sote-palvelut turvataan tiedon avulla](#) (video)
- [Tavoitetila ensihoitopalvelun tietojen hyödyntämiseksi sote-palvelujärjestelmässä](#) (verkkosivu)
- [Tavoitetila sosiaalihuollon tietojen hyödyntämiseksi sote-palvelujärjestelmässä](#) (verkkosivu)
- Faktalehti: [tiedolla johtaminen sote-uudistuksen mahdollistaja](#) (pdf)
- Faktalehti: [kansallinen sote-tietopohja edistää yhdenvertaisuutta](#) (pdf)
- Faktalehti: [tietoon perustuvalla valvonnalla varmistetaan sote-palvelujen laadun ja yhdenvertaisuuden toteutumista](#) (pdf)
- Faktalehti: [vähimmäistietosisältö hyvinvointialueiden johtamisessa](#) (pdf)

10 Kustannukset ja resurssit

10.1 Kustannukset

Toivo-ohjelmaa on rahoitettu useasta eri rahoituslähteestä vuosien 2020–2023 aikana:

- Virta-hanketta on rahoitettu
  - Rakennemuutuksesta (TP4)
  - Sote-ICT-muutosrahoitus (28.70.05)
- Valtava-hanketta on rahoitettu
  - Sote-ICT-muutosrahoitus (28.70.05.01)
  - Tiedonhallintamomentilta (33.01.25.04)
  - Suomen kestävän kasvun ohjelmasta
  - Kahdella eri STM:n erillisrahoituksella, joista
    - i. Talous-, henkilöstö- ja toimintatiedon tietotuotanto -projektin erillisrahoitus on tullut Henkilöstön saatavuus ja riittävyys -ohjelmasta ja kustannusseuranta on kuulunut Toivo-ohjelman ja Valtava-hankkeen piiriin
    - ii. Vanhuspalvelujen henkilöstömitoitus ja kotihoidon riittävyys -projektin erillisrahoitus ei ole kuulunut Toivo-ohjelman ja Valtava-hankkeen kustannusseurannan piiriin
- STM:n työpanosta on rahoitettu sote-ICT-muutosrahoituksesta (28.70.05.01) ja tiedonhallintamomentilta (33.01.25.04).

Virta-hankkeen rahoitus rakennemuutuksesta on ollut käytettävissä 1.5.2020-31.12.2021 välisenä aikana ja sote-ICT-muutosrahoitus 1.1.2022-31.12.2023 välisenä aikana.

Valtava-hankkeen rahoitus sote-ICT-muutosohjelmasta on ollut käytettävissä 1.4.2020-31.12.2021 välisenä aikana ja tiedonhallintamomentin rahoitus 1.1.2022-30.4.2023 välisenä aikana. Suomen kestävän kasvun ohjelmasta tuleva rahoitus on ollut käytettävissä 1.1.2022 alkaen ja sen käyttö jatkuu 31.12.2025 saakka.

Kanta-tietoaltaan kehittäminen aloitettiin ennen Toivo-ohjelmaa STM-Kela sopimuksen piirissä, josta potilas- ja sosiaalihuollon asiakastietojen kehittäminen siirtyi Valtava-hankkeen alaisuuteen. Kanta-tietoaltaan sisältöjen ylläpito sekä alustan kehitys, ylläpito ja lisenssit rahoitettiin STM-Kela sopimuksen piiristä koko hankkeen ajan ja niiden ohjaus tapahtui Tiedonhallinnan ohjausryhmän ja hanketoimiston kautta.

Tarkemmin ohjelmalle ja hankkeille myönnettyä rahoitusta sekä toteutuneita kumulatiivisia kustannuksia voi tarkastella alla olevista taulukoista.

Hanke- ja osallistajaorganisaatiot	Myönnetty rahoitus yhteensä 2020–2023 €	Toteutuneet kumulatiiviset kustannukset 2020–2023 €	Yli-/alijäämä €
Virta-hanke (DigiFinland Oy)	3 014 800 €	2 227 271,57 €	787 528,43 €
Valtava-hanke	23 061 986 €	17 767 529 €	5 294 457 €
Kela	5 679 250 €	4 927 018 €	752 232 €
THL	16 220 386 €	11 867 375 €	4 353 011 €
Valvira	1 162 350 €	973 137 €	189 213 €
STM:n osuus	1 001 000 €	135 961,94 €	865 038,06 €
Toivo-ohjelma yhteensä v. 2020-2023	27 077 786 €	20 130 762,51 €	6 947 023 €

Taulukko 8. Yhteenvedo ohjelmalle ja hankkeille vuosille 2020–2023 myönnetystä rahoituksesta ja toteutuneista kumulatiivisista kustannuksista.

10.1.1 Ensimmäinen ohjelmakausi 02/2020–12/2021

Hanke- ja osallistajaorganisaatiot	Rahoituslähde	Myönnetty rahoitus 2020–2021 €	Toteutuneet kumulatiiviset kustannukset €	Yli-/alijäämä €
Virta-hanke (DigiFinland Oy)	rakenneudistus TP4	1 050 000 €	1 135 447,33 €	-85 447,33 €
Valtava-hanke		11 500 000 €	10 987 725,80 €	512 274,20 €
Kela	mom. 28.70.05.01	3 518 250 €	3 341 957,48 €	176 292,52 €
THL	mom. 28.70.05.01	7 529 400 €	7 273 040,44 €	256 359,56 €
Valvira	mom. 28.70.05.01	452 350 €	372 727,88 €	79 622,12 €
STM:n osuus	mom. 28.70.05.01 ja mom. 33.01.01.01.	500 000 €	79 101,51 €	420 898,49 €
Toivo-ohjelma yhteensä v. 2020–2021		13 050 000 €	12 202 274,64 €	847 725,36 €

Taulukko 9. Ohjelmalle ja hankkeille myönnetty rahoitus 2020–2021 ja toteutuneet kumulatiiviset kustannukset.

Virta-hankkeen suunnitteluun käytettiin yhtiön omaa pääomaa 1.1.-30.4.2020 välisenä aikana. Virta-hankkeelle myönnetty rahoitus rakenneuudistuksesta vuosina 2020–2021 oli alimitoitettu ja jäi riittämättömäksi. Erillissopimuksella ja Toivo-ohjausryhmän hyväksymänä VM rahoitti ylimenneen osuuden 85 447,33 €.

Lisäksi Valtava-hankkeen suunnittelusta aiheutuneet kustannukset 1.1.-31.3.2020 välisenä aikana olivat *(näitä ei sisällytetty yllä olevaan taulukkoon)*

- Kela: 268 990,33 €
- THL: 294 465,33 €
- Valvira: 6 474,99 €

10.1.2 Toinen ohjelmakausi 01-12/2022

Hanke- ja osallistujaorganisaatiot	Rahoituslähde	Myönnetty rahoitus 2022 €	Toteutuneet kumulatiiviset kustannukset €	Yli-/alijäämä €
Virta-hanke (DigiFinland Oy)	mom. 28.70.05	982 400 €	830 783,24 €	151 616,76 €
Valtava-hanke		6 016 986 €	4 622 537,23 €	1 394 448,77 €
Kela	mom. 33.01.25.04	1 213 000 €	1 093 297,63 €	119 702,37 €
THL	mom. 33.01.25.04	1 136 000 €	1 034 986,38 €	101 013,62 €
	RRF	3 267 986 €	2 097 129,90 €	1 170 856,10 €
Valvira	mom. 33.01.25.04	400 000 €	397 123,32 €	2 876,68 €
STM:n osuus	mom. 33.01.25.04	251 000 €	55 352,51 €	196 647,49 €
Toivo-ohjelma yhteensä v. 2022		7 250 386 €	5 508 672,98 €	1 741 713,02 €

Taulukko 10. Ohjelmalle ja hankkeille myönnetty rahoitus 2022 ja toteutuneet kumulatiiviset kustannukset.

Vuonna 2022 Virta- ja Valtava-hankkeiden toteutuneet kumulatiiviset kustannukset vastasivat lähes tulkoon myönnettyä rahoitusta. Vuodesta 2022 on Valtava-hankkeen osalta huomioitava, että Suomen kestävä kasvun ohjelman (RRP) kehittämisrahoitusta jäi käyttämättä suhteellisen paljon johtuen siitä, että osalle projekteista rahoitus oli myönnetty jo vuoden 2023 loppuun saakka. Ylijäämä siirtyi käyttöön tuleville vuosille. RRP-rahoitus on käytettävissä kestävä kasvun ohjelman päättymiseen eli vuoden 2025 loppuun saakka.

10.1.3 Kolmas ohjelmakausi 01-04/2023

Hanke- ja osallistujaorganisaatiot	Rahoituslähde	Myönnetty rahoitus 2023 €	Toteutuneet kumulatiiviset kustannukset €	Yli-/alijäämä €
Virta-hanke (DigiFinland Oy)	mom. 28.70.05	982 400 €	261 041 €	721 359 €
Valtava-hanke*		5 545 000 €	2 157 266 €	3 387 734 €
Kela	mom. 33.01.25.04	948 000 €	491 763 €	456 237 €
THL	mom. 33.01.25.04	492 000 €	631 501 €	-139 501 €
	RRF	3 795 000 €	830 717 €	2 964 283 €
Valvira	mom. 33.01.25.04	310 000 €	203 286 €	106 714 €
STM:n osuus	mom. 33.01.25.04	250 000 €	1 507,92 €	248 492,08 €
Toivo-ohjelma yhteensä v. 2023		6 777 400 €	2 419 814,92 €	4 357 584,08 €

Taulukko 11. Ohjelmalle ja hankkeille myönnetty rahoitus 2023 ja toteutuneet kumulatiiviset kustannukset.

Vuodelle 2023 Valtava-hankkeen käyttöön myönnettiin koko vuoden työmääräarvion mukainen budjetti. Tiedonhallintamomentin rahoitus oli kuitenkin käytettävissä vain 30.4.2023 saakka, minkä myötä vuoden 2023 luvuissa näkyy suuria ylijäämiä.

Valtava-projektien toteutuneita kustannuksia ja henkilötyövuosia voi tarkastella tarkemmin projektien väli- ja loppuraporteilta.

10.2 Resurssit

Hanke- ja osallistujaorganisaatiot	* Henkilötyöpäivät 2020-2021	Henkilötyövuodet 2020-2021	Henkilötyöpäivät 2022	Henkilötyövuodet 2022	Henkilötyöpäivät 2023	Henkilötyövuodet 2023	Henkilötyöpäivät yhteensä	Henkilötyövuodet yhteensä
Virta-hanke	1 848	7,4	971	3,8	280	1,1	3 099	12,3
Valtava-hanke	17 727	71	7 858	31,4	3575	14,3	29 160	116,7
Kela	3 398	13,6	1 738	7	570	2,28	5706	22,8
THL	13 352	53,4	5 433	21,7	2 794	11,7	21 579	86,3
Valvira	977	3,9	687	2,7	211	0,84	1875	7,44

Hanke- ja osallistuja-organisatiot	* Henkilötyöpäivät 2020-2021	Henkilötyövuodet 2020-2021	Henkilötyöpäivät 2022	Henkilötyövuodet 2022	Henkilötyöpäivät 2023	Henkilötyövuodet 2023	Henkilötyöpäivät yhteensä	Henkilötyövuodet yhteensä
STM:n työpanos	381	1,5	235	0,9	25**	0,1	641	2,5
Toivo-ohjelma yhteensä	19 956	80	9064	36	3880	15,5	32 900	131,5

Taulukko 12. Ohjelman ja hankkeiden toteutuneet kumulatiiviset henkilötyöpäivät- ja vuodet v. 2020–2023.

* Muunnoskaava 1 htv = 250 htp

**03-04/2023 luvut puuttuvat

11 Onnistumiset ja opit

Tässä luvussa käydään läpi Toivo-ohjelman onnistumisia sekä oppeja koko ohjelman ajalta. Onnistumiset ja opit on tarkasteltu sekä sisällön että toteutuksen näkökulmasta.

11.1 Ohjelman sisältöön liittyvät onnistumiset ja opit

Sisältöön liittyvät onnistumiset
Viranomaisvalvonnan tietopohjan kattavuutta ja laatua on saatu parannettua (tarve työn jatkamiselle on edelleen)
Tietoon perustuvaa viranomaisvalvontaa tukevia tiedonhallinta- ja tiedonsiirtoratkaisuja on saatu kehitettyä (tarve työn jatkamiselle on edelleen)
Ymmärrys sote-tiedon laadusta ja siihen vaikuttavista seikoista on lisääntynyt. Kattavan laadunhallinnan tarpeellisuus ja merkitys tunnustetaan entistä selkeämmin läpi tiedon koko elinkaaren.
Ohjelman aikana tapahtuneisiin lainsäädännön, toimintaympäristön ja rahoituksen muutoksiin on pystytty mukautumaan olosuhteisiin nähden hyvin. Myös pandemian vaikutukset työskentelytapoihin ja ohjelman resusointiin on pystytty huomioimaan joustavasti.

Sisältöön liittyvät opit
Ohjelman ensivaiheen tavoitteet olivat liian yksityiskohtaisia ja osin pistemäisiä, eivätkä näin olleet myöskään palvelujärjestelmää poikkileikkaavia.
Tavoitteet ovat olleet osittain liian kunnianhimoisia suhteessa lähtötilanteeseen, käytettävissä olevaan aikaan ja rahoitukseen.
Alueiden näkökulmasta olisi ollut syytä kytkeä pelastustoimea koskeva kehitystyö samaan ohjelmaan.
Ohjelmatason tavoitteiden oli tarkoitus kytkeä hanke- ja projektitason tavoitteet osaksi isompaa kokonaisuutta, Toivo-sateenvarjon alle. Ohjelman edetessä kuitenkin huomattiin, ettei tämä kaikilta osin ollut mahdollista. Uusien tavoitteiden ja projektien mukaan tulo ohjelmaan kesken etenemisen hankaloitti tavoitteiden ison kuvan ylläpitämistä.
Ohjelman edetessä vahvistui näkemys siitä, että ohjelmatason tavoitteiden on tarpeen olla riittävän ylätasoisia, strategisia, jotta niiden alle istuvat lainsäädännön ja eri rahoituslähteiden mukanaan tuomat muutostarpeet ja uudet tehtävät. Strategiset tavoitteet myös yhdistäisivät kansallisella ja alueellisella tasolla tehtävää työtä, mikä varmistaisi yhdensuuntaista kehittämistä yli organisaatio-rajojen.
Alkuperäiset tavoitteet perustuivat osin epärealistisiin oletuksiin hallinnon ICT:n lähtötasosta ja kyvykkyyksistä, tämä heijastui varsinkinkin ohjelman alkupuolella sen toteutukseen.

Sisältöön liittyvät opit

Vahvempi juridinen tuki olisi ollut ohjelmassa tarpeen. Tällainen oli alkuperäisessä suunnitelmassa mukana osana ohjelmatoimiston roolitusta, mutta kustannussyistä leikattiin pois jo alkuvaiheessa, mikä vaikeutti ohjelman ja projektien ohjausta tältä osin.

11.2 Ohjelman toteutukseen liittyvät onnistumiset ja opit

Toteutukseen liittyvät onnistumiset

Viranomaisyhteistyö on tiivistynyt ja synnyttänyt myös uusia toimintatapoja, kuten säännöllinen tietoyhteistyö THL-Valvira- ja THL-Kela.

Ohjelmassa on otettu käyttöön useita hyviä hankehallinnon käytäntöjä, mukaan lukien kokousten perusteellinen dokumentaatio, joista on saatu ohjelman ulkoisessa väliarviointissa kiitosta. Päätöksenteon dokumentaatiossa tunnistetaan edelleen kehitettävää, kuten esimerkiksi "päätösloki" ja jatkotoimenpiteiden systemaattinen seuranta.

Ohjelman hankehallinto on suunniteltu ja toteutettu poikkeuksellisen ammattimaisella otteella; mallia voi pitää referenssitoteutuksena muille ohjelmille valtionhallinnossa. Erityisesti tämä koskee ohjelman ja hankkeiden operatiivisen tason toimintaa. On muodostettu vakiintuneet Valtava-hankkeen käytännöt kaikille projekteille, riippumatta minkä organisaation kehitystyöstä on ollut kysymys, ns. "hybridimalli", joka on pyrkinyt ketteröittänyt kehitystä.

Toisen ohjelmakauden alkaessa, resurssien niukentuessa, ohjelma- ja hanketason riskienhallinta ja muutoshallinta otettiin tehokkaammin käyttöön ohjelman toteutuksessa ja erityisesti ohjelman edistämisen priorisoinnissa ja varmistamisessa.

Alueellisten ja kansallisten toimijoiden välinen yhteistyö sote-tietopohjan kehittämisessä ja hyödyntämisessä on tiivistynyt ja sen merkitys ymmärretään entistä laajemmin.

Alueellisten ja kansallisten toimijoiden yhteinen ymmärrys tietojohdamisen kehittämisestä on lisääntynyt ja on muodostunut toimivia yhteistyötapoja ja -verkostoja.

Eri organisaatioiden hallinnoimien rojektien välinen yhteistyö on tiivistynyt ja yhteistyö projektien välillä jatkuu myös ohjelman päättymisen jälkeen. Myös rahoittajan ohjauksen tarve on selkiytynyt ja sille on löydetty toimintatapoja. Näitä tulee edelleen kehittää uusien projektien ja ohjelmien, samoin kuin pysyvän linjaorganisaatiotyönkin osalta.

Toteutukseen liittyvät opit

Ohjelman tavoitteilta kaivattiin mitattavuutta sekä ohjelman edetessä näkyvyyttä siihen, kuinka ohjelma saavuttaa sille asetettuja tavoitteita. Ohjelman toteutukseen kohdistuneet muutokset aiheuttivat kuitenkin ohjelmataason tavoitteille toistuvaa päivitystarvetta eikä mittareiden asettaminen ns. liikkuvaan maaliin tahtonut onnistua. Myös suhteellisen ylätasoiset tavoitteet olivat haaste mittaukselle. Ohjelman edetessä vahvistui käsitys siitä, että vasta hanke- ja projektitaso tavoitteet voisivat olla mitattavia. Koska työ tehdään pääosin hankkeissa ja niiden projekteissa, tulee konkreettiset tavoitteet sekä niiden mittarointi ja seuranta tuoda projektitasolle.

Hankehallinnon suurimmat haasteet liittyivät strategisen tason päätöksentekoon sekä ohjelman ja linjaorganisaatioiden suhteeseen. Ohjelmalla nähtiin suunnitteluvaiheessa olevan itsenäisempi asema suhteessa muutosten ja toteutusten jalkautuksesta vastaaviin organisaatioihin, kuin oli käytännössä mahdollista.

Vaikka sitoutuminen ja yhteistyö on ollut vahvaa projektien tasolla, yhteistyöhön heijastuivat kuitenkin linjaorganisaatioiden näkemyserot ja erilaiset tavoitteet.

Johtoryhmän ja ohjausryhmän roolit, asema ja keskinäinen suhde ovat olleet epäselviä, Toivo-johtoryhmän ja ohjausryhmän ollessa osin päällekkäisiä. Ryhmät jääneet etäiseksi projektien ja hankkeen arjesta ja ohjaus ohueksi tai joissain tilanteissa konkretian tasolla puutteellisiksi.

Operatiivisen ja strategisen ohjauksen ja päätöksenteon prosessit eivät ole olleet riittävästi yhteensovitettuja linjaorganisaatioiden päätöksentekoon nähden.

Toivo-ohjausrakenteen lisäksi ohjelman ohjaukseen ovat vaikuttaneet rinnakkaiset ohjausrakenteet (mm. Kanta-tietoaltaan ohjausryhmä, RRP-ohjausrakenteet).

Toivo-ohjelman hankkeiden ja projektien vahvempi kytkeminen yhteen taustaorganisaatioissa tehtävän linjatyon kanssa olisi edistänyt työtä.

Kansallisten tavoitteiden tai velvoitteiden ohjaaminen rahoituksen keinoin (priorisointi ministeriöltä).

Rahoituskaudet olleet lyhyitä suhteessa ohjelmaan ja rahoitus pirstoutunut eri rahoituslähteisiin. Rahoituksen vuosisyklisyys ja epävarmuus rahoituksen jatkuvuudesta ovat vaikeuttaneet suunnittelun pitkäjänteisyyttä ja hidastaneet pidemmän aikavälin kehitystyötä (Valtavassa).

Tarve kytkeä THL:n arviointitoiminto ja arvioinnin ääni tiiviimmin mukaan ohjelman ohjaukseen havaittiin ja yritettiin toteuttaa KUVA-projektin kautta, mutta tämä jäi ohueksi KUVA-projektissa olleiden haasteiden vuoksi.

12 Johtopäätökset ja jatkokehitystarpeet

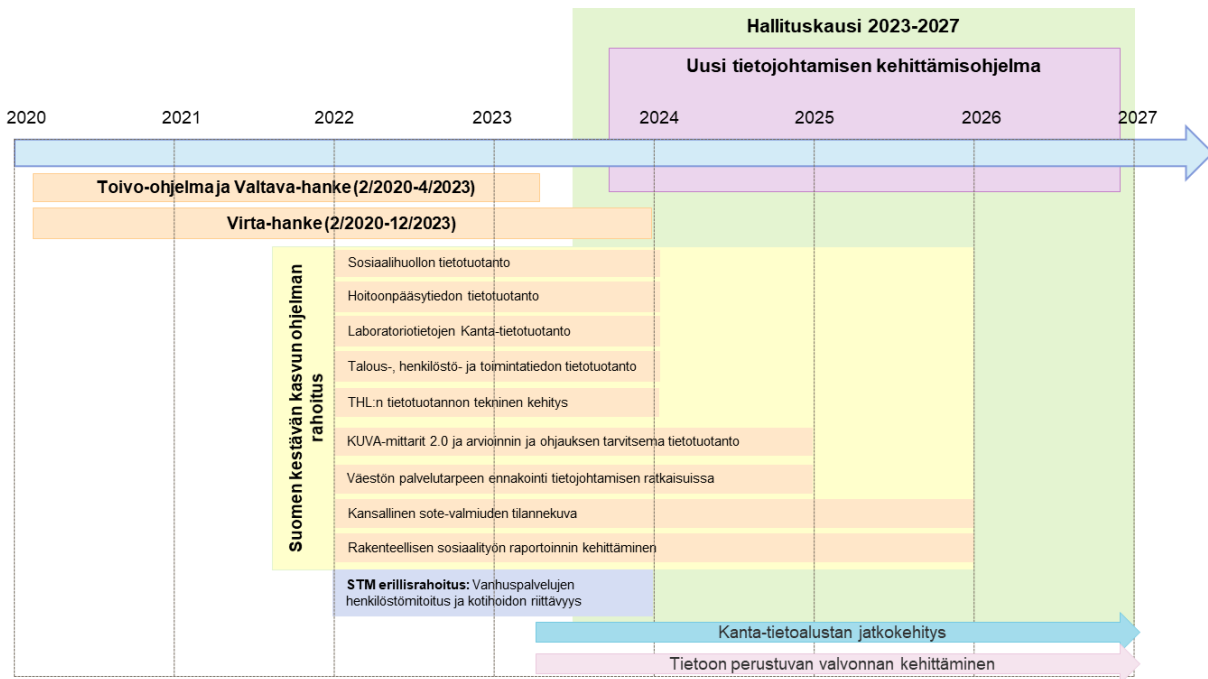
Tämän raportin tavoitteena oli kuvata Toivo-ohjelman sekä Virta- ja Valtava-hankkeiden tavoitteet ja tuotokset koko ohjelman ajalta eli aina vuodesta 2020 lähtien. Osana loppuraporttia on arvioitu ohjelman vaikutuksia, hyötyjä sekä onnistumisia ja oppeja tulevaan. Tiivistettynä voidaan todeta, että ohjelma on luonut edellytyksiä sote-tiedon tuottamiselle hyvinvointialueiden ja kansallisten viranomaisten tietojohdamisen tarpeisiin. Toivo-ohjelma on muuttanut ja luonut uusia mahdollisuuksia viranomaisten tapaan tehdä yhteistyötä. Myös yhteistyö hyvinvointialueiden ja kansallisten viranomaisten välillä on tiivistynyt.

Tällaiset yhteistyötä ja yhteistä ymmärrystä edistäneet kehitysaskeleet ovat urauurtavia ja arvokkaita tulevien tietojohdamisen kehittämistoimenpiteiden näkökulmasta.

Toivo-ohjelman aikana toimintaympäristö on käynyt läpi ennennäkemättömän muutoksen. Toimijoiden roolit ovat muuttuneet merkittäväällä tavalla. Tulee viemään oman aikansa, että toimijat löytyvät paikkansa tässä uudessa toimintaympäristössä ja tekeminen asettuu niin sanotusti uomiinsa. Hyvinvointialueilla on meneillään laaja tietojärjestelmien muutostyö, joka vaikuttaa tiedon tuottamisen aikatauluihin. Ensisijaisen käytön järjestelmät on konsolidoitava tai jollain muulla tavalla saatettava kuntoon hyvinvointialueajuisesti, jotta hyvinvointialueen asukkaiden sote-tarpeisiin pystytään vastaamaan. Käynnissä oleva konsolidointityö luo pohjaa tiedon laadun ja kattavuuden parantamiselle ja tiedon toisiokäytölle.

Edellä kuvatut tekijät huomioiden, viimeisten vuosien aikana on luotu hyvä pohja tietojohdamisen alueelliselle ja kansalliselle jatkokehittämiselle. Toivo-ohjelmassa luodut yhteistyön mallit ja toimijoiden välisen luottamuksen lisääminen antavat erinomaiset lähtökohdat kehittämistoimenpiteille tulevalle hallituskaudelle. Kyseessä on pitkäjänteistä työtä vaativa kokonaisuus, jonka hyödyt realisoituvat täysimääräisinä vasta pidemmällä tarkastelujaksolla.

Toivo-ohjelman päättyessä onkin tunnistettu tarve jatkaa tietojohdamisen kehitystyötä. STM:n johdolla on valmisteltu tammikuusta 2023 alkaen uuden tietojohdamisen kehittämisohjelman ohjelmaluonnosta tulevalle hallituskaudelle (2023–2027). Uuden tietojohdamisen kehittämisohjelman tavoitteena on varmistaa kriittisimmiksi tunnistettujen painopistealueiden kehittämistyön jatkuvuus seuraavalla hallituskaudella (Toivo-ohjelman ja suomen kestävän kasvun ohjelman jälkeen). Jatkokehityksen tulee pohjautua uuteen hallitusohjelmaan ja STM:n asettamiin strategisiin tavoitteisiin, joiden kirkastaminen on ensiarvoisen tärkeää keskeisimpien prioriteettien tehokkaalle edistämiseksi.

Kuva 10: Tietojohdantamisen kehityshankkeita aikajanalla